

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 19.9.2007
COM(2007) 529 final

2007/0196 (COD)

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

**de modificare a Directivei 2003/55/CE privind normele comune pentru piața internă în
sectorul gazelor naturale**

(prezentată de Comisie)

{SEC(2007) 1179}
{SEC(2007) 1180}

EXPUNERE DE MOTIVE

Energia electrică și gazele sunt în centrul bunăstării Europei. Fără o piață europeană de energie electrică și de gaze competitivă și eficientă, cetățenii Europei vor plăti prețuri excesive pentru una dintre necesitățile lor zilnice de bază. De asemenea, piața de energie electrică și de gaze este esențială pentru competitivitatea Europei, deoarece energia este un element major pentru industria europeană.

În plus, o piață de energie electrică și de gaze competitivă și eficientă este o condiție prealabilă pentru abordarea problemei schimbărilor climatice. Numai o bună funcționare a pieței permite dezvoltarea unui mecanism eficient de comercializare a emisiilor și a unei industrii bazate pe energie regenerabilă care să poată îndeplini obiectivul ambițios convenit de Consiliul European de a asigura 20% din mixul energetic din surse de energie regenerabilă până în anul 2020.

În cele din urmă, o piață de energie electrică și de gaze competitivă la nivel european este esențială pentru a garanta siguranța aprovizionării cu energie a Europei, întrucât numai o piață europeană competitivă produce semnale de investiții corespunzătoare și oferă un acces echitabil la rețea pentru toți investitorii potențiali, furnizând stimulente reale și eficiente atât pentru operatorii de rețea, cât și pentru producători pentru a investi miliarde de euro care vor fi necesare în UE în următoarele două decenii.

Procesul de liberalizare a pieței de energie electrică și de gaze a început acum aproximativ 10 ani. Pe parcursul acestor 10 ani, numeroși cetățeni europeni au beneficiat de mai multe opțiuni și de o concurență sporită, precum și de o îmbunătățire a serviciilor și a securității. Cu toate acestea, evaluarea realizată de Comisie și de autoritățile europene de reglementare din domeniul energetic a demonstrat că procesul de dezvoltare a unei piețe cu adevărat competitive este departe de a se fi încheiat. În realitate, numărul cetățenilor și al întreprinderilor din UE care nu beneficiază de posibilitatea reală de a-și alege furnizorul este mult prea mare. Fragmentarea pieței în funcție de frontierele naționale, gradul sporit de integrare pe verticală și concentrarea puternică a pieței se află la baza inexistenței unei piețe interne veritabile.

De la intrarea în vigoare a directivelor actuale din domeniul energiei electrice și al gazelor în iulie 2003, Comisia a monitorizat constant punerea lor în aplicare și efectele acestora asupra pieței și a menținut contacte periodice cu toate părțile interesate. În special, Comisia a publicat în fiecare an un raport de evaluare comparativă privind punerea în aplicare a pieței interne de energie electrică și de gaze. A organizat Forumul autorităților de reglementare din domeniul energetic la Florența și Forumul autorităților de reglementare din domeniul gazelor la Madrid care au reunit periodic ministere, autorități naționale de reglementare, Comisia, operatori de sisteme de transport, furnizori, consumatori, sindicate, utilizatori de rețea și burse de electricitate.

La sfârșitul anului 2005, Consiliul European de la Hampton Court a solicitat crearea unei veritabile politici energetice europene. Ca răspuns la această solicitare, Comisia a publicat, la 8 martie 2006, o carte verde privind dezvoltarea unei politici energetice europene comune și coerente. În urma consultării publice s-au primit 1 680 de răspunsuri. Încă din anul 2005, Comisia a demarat o anchetă privind concurența pe piețele de gaze și energie electrică. Ancheta în domeniul energiei electrice a răspuns preocupărilor exprimate de consumatori și de noii operatori din sector privind dezvoltarea piețelor angro de gaze și energie electrică și

numărul limitat de opțiuni pentru consumatori. Raportul final al anchetei a fost adoptat de Comisie împreună cu un pachet amplu de măsuri care au avut ca rezultat propunerea unei noi politici energetice pentru Europa, la 10 ianuarie 2007.

Comunicarea Comisiei din 10 ianuarie 2007 intitulată „O politică energetică pentru Europa”¹ a subliniat importanța finalizării pieței interne a energiei electrice și a gazelor naturale. Aceasta a fost susținută de un raport detaliat privind piața internă, de rezultatele finale ale anchetei sectoriale în materie de concurență și de analize aprofundate ale situației existente pe piețele naționale de energie electrică și gaze. În paralel, Comisia a realizat o evaluare a impactului pentru a analiza opțiunile strategice privind finalizarea pieței interne a gazelor și energiei electrice. Evaluarea impactului a inclus o consultare a părților interesate. În total, 339 de chestionare au fost completate de organizații având sediul în 19 țări. În plus, 73 de chestionare au fost primite de organizații care nu sunt legate de o anumită țară. Au avut loc interviuri cu alte 56 de părți interesate, în principal societăți care ar putea fi afectate de separarea activelor lor sau de multiplicarea cerințelor privind transparența.

Consiliul European de primăvară din 2007 a invitat Comisia să propună măsuri suplimentare, în special în ceea ce privește:

- separarea efectivă a activităților de furnizare și producție, pe de o parte, de operațiunile de exploatare a rețelei, pe de altă parte;
- o mai bună armonizare a atribuțiilor autorităților naționale de reglementare în domeniul energiei și consolidarea independenței acestora;
- înființarea unui mecanism independent care să faciliteze cooperarea autorităților naționale de reglementare;
- crearea unui mecanism destinat operatorilor de sisteme de transport pentru a îmbunătăți coordonarea funcționării rețelelor și a dezvolta securitatea acestora, comerțul transfrontalier și exploatarea rețelelor, precum și
- o transparență sporită a operațiunilor de pe piața energiei.

Consiliul European a subliniat, de asemenea, nevoia de a consolida siguranța aprovizionării într-un spirit de solidaritate între statele membre.

În Rezoluția privind perspectivele pieței interne a gazelor și energiei electrice, adoptată la 10 iulie 2007, Parlamentul European și-a exprimat sprijinul politic puternic în favoarea unei politici energetice comune, considerând că „disocierea proprietății rețelelor de transport este cel mai eficient instrument de a promova investițiile în infrastructură într-un mod nediscriminatoriu, acces echitabil la rețea pentru noii operatori și transparență pe piață”. Cu toate acestea, Parlamentul a subliniat că sunt necesare și alte măsuri și că diferențele existente între piața energiei electrice și cea a gazelor ar putea necesita modalități de punere în aplicare diferite. Parlamentul a invitat, de asemenea, la îmbunătățirea „cooperării dintre autoritățile naționale de reglementare la nivelul UE, prin intermediul unei entități UE, ca mod de a promova o abordare mai europeană a reglementării privind aspectele transfrontaliere”.

¹ COM(2007) 1.

Consiliul autorităților de reglementare în domeniul energetic (CEER) a salutat comunicarea Comisiei din 10 ianuarie și a sprijinit puternic apelul la o nouă legislație europeană în vederea relansării proiectului de piață unică în domeniul energiei. La 6 iunie 2007, autoritățile europene din domeniul energetic au publicat un set de șase lucrări în care și-au prezentat poziția privind principalele aspecte referitoare la noua legislație privind energia. Acestea au susținut, în special, propunerile Comisiei privind consolidarea supravegherii normative independente la nivel național și european și privind separarea efectivă a rețelelor de transport. Autoritățile de reglementare au recomandat clar că separarea proprietății privind transportul trebuie, în principiu, să fie modelul prevăzut în noua legislație europeană și trebuie să se aplice atât pentru energia electrică, cât și pentru gazele naturale.

Aceste elemente au fost pe deplin luate în considerare la pregătirea prezentelor propuneri, care sunt rezumate în cele ce urmează.

1. SEPARAREA EFECTIVĂ A ACTIVITĂȚILOR DE FURNIZARE ȘI PRODUCȚIE, PE DE O PARTE, DE OPERAȚIUNILE DE EXPLOATARE A REȚELEI, PE DE ALTĂ PARTE

1.1. Dispozițiile existente privind separarea nu sunt suficiente pentru a asigura o bună funcționare a pieței

Legislația existentă prevede ca operațiunile de exploatare a rețelei să fie separate din punct de vedere juridic și funcțional de activitățile de furnizare și generare sau producție. Statele membre s-au supus acestei cerințe prin instituirea de structuri de organizare diferite. Mai multe state membre au înființat o societate complet separată pentru exploatarea rețelei, în timp ce altele au creat o entitate juridică în cadrul unei întreprinderi integrate. Prevederile privind separarea juridică și funcțională au contribuit pozitiv la crearea piețelor competitive de energie electrică și de gaze din mai multe state membre.

Cu toate acestea, experiența a demonstrat că, în cazul în care operatorul de sistem de transport este o entitate juridică din cadrul unei întreprinderi integrate, apar trei tipuri de probleme.

În primul rând, operatorul de sistem de transport poate arăta o atitudine mai favorabilă societăților care îi sunt afiliate decât părților terțe concurente. De fapt, întreprinderile integrate pot folosi activele rețelei pentru a face mai dificilă intrarea pe piață a concurenților. Motivul care stă la baza acestei situații este faptul că separarea juridică și funcțională nu rezolvă conflictul fundamental de interese din cadrul întreprinderilor integrate, care provine din faptul că furnizorii și producătorii urmăresc să-și sporească cât mai mult vânzările și cota de piață, în timp ce operatorul de rețea este obligat să ofere concurenților un acces nediscriminatoriu. Acest conflict de interese inerent este aproape imposibil de controlat prin mijloace de reglementare, deoarece independența operatorului de sistem de transport din cadrul unei întreprinderi integrate nu poate fi monitorizată fără reglementări excesiv de împovărătoare și deranjante.

În al doilea rând, conform normelor de separare actuale, accesul nediscriminatoriu la informații nu poate fi garantat, deoarece operatorii de sisteme de transport nu pot fi împiedicați în mod eficient să dezvăluie informații sensibile legate de piață ramurii de producție sau furnizare a întreprinderii integrate.

În al treilea rând, stimularea investițiilor în cadrul unei întreprinderi integrate este distorsionată. Operatorii de rețea integrați pe verticală nu sunt stimulați să dezvolte rețeaua

spre beneficiul general al pieței, aceasta facilitând intrarea pe piață unor noi agenți economici de producție sau furnizare; dimpotrivă, aceștia au un interes intrinsec să limiteze noile investiții atunci când acestea ar putea fi în avantajul concurenților și ar putea aduce o nouă concurență pe „piața națională” a operatorului tradițional. În schimb, deciziile privind investițiile ale întreprinderilor integrate pe verticală tind să favorizeze nevoile întreprinderilor de furnizare afiliate. Astfel de întreprinderi par reticente în special în ceea ce privește creșterea capacității interconectării sau a importului de gaze, ceea ce conduce la o concurență mai mare pe piața locală, în detrimentul pieței interne.

În concluzie, o întreprindere care rămâne integrată pe verticală are o tendință intrinsecă de a subinvesti în noile rețele (temându-se că asemenea investiții ar ajuta concurenții să prospere pe piața „sa” națională) și, dacă este posibil, de a-și privilegia propriile societăți de vânzări în ceea ce privește accesul pe piață. Acest fapt dăunează competitivității Uniunii Europene și siguranței aprovizionării și compromite realizarea obiectivelor sale în domeniul schimbărilor climatice și al protecției mediului.

Cifrele privind investițiile din ultimii ani arată următoarele: partea din încasările provenite din tarifele de congestionare transfrontalieră care a fost reinvestită în noi interconectări a fost semnificativ mai redusă în cazul întreprinderilor integrate pe verticală decât în cazul celor complet separate. O separare efectivă elimină distorsionarea stimulentei de investiții tipice operatorilor de sisteme de transport integrați pe verticală. Se promovează astfel siguranța aprovizionării. Comisia a observat că separarea efectivă a operatorilor de sisteme de transport stimulează activitatea de investiții a acestora. În consecință, statele membre în cauză au atras noi investitori în infrastructură care, de exemplu, construiesc terminale pentru gaze naturale lichefiate (GNL).

Mai mult decât atât, în ultimii ani, prețul energiei electrice pe diferite piețe arată avantajele separării proprietății: pe parcursul ultimilor 10 ani, întreprinderile integrate pe verticală au crescut și mai mult prețurile și au menținut prețuri mai ridicate decât societățile complet separate.

1.2. O separare mai eficientă a operatorilor de sisteme de transport este, așadar, în mod evident necesară

Propunerea concretă în această privință arată clar faptul că opțiunea preferată a Comisiei rămâne separarea proprietății. În practică, aceasta înseamnă că statele membre trebuie să se asigure că persoana sau persoanele implicate în conducerea unei întreprinderi de furnizare nu pot să aibă în același timp interese sau să exercite drepturi asupra unui operator de sistem de transport sau asupra unui sistem de transport. Această dispoziție se aplică și în sens invers, adică implicarea în conducerea unui operator de sistem de transport exclude posibilitatea de a deține interese sau de a exercita drepturi asupra unei întreprinderi de furnizare.

Această opțiune permite apariția unei situații în care aceeași entitate, de exemplu un fond de pensii, deține interese minoritare fără putere de control atât în cadrul unui operator de sistem de transport, cât și în cadrul unei întreprinderi de furnizare. Cu toate acestea, un astfel de acționar minoritar nu poate avea drepturi de blocare în ambele întreprinderi, nu poate numi membri în consiliile de administrație și nici nu poate fi membru în consiliile de administrație ale ambelor întreprinderi. Prin realizarea unei separări clare de proprietate între operatorii de sisteme de transport și orice întreprindere de furnizare, această opțiune este modalitatea cea mai eficientă și stabilă de a obține separarea efectivă a rețelei de transport și astfel de a rezolva conflictul de interese inerent.

Pentru punerea în aplicare a acestei opțiuni, statele membre pot alege următoarea modalitate, prin care se pot păstra în întregime interesele acționarilor întreprinderilor integrate pe verticală. Acțiunile întreprinderii integrate pe verticală pot fi împărțite în acțiuni ale societății deținătoare a sistemului de transport, pe de o parte, și acțiuni ale societății de furnizare, pe de cealaltă parte. Ulterior, aceste acțiuni pot fi atribuite acționarilor fostei întreprinderi integrate pe verticală.

În timp ce Comisia consideră că separarea proprietății rămâne opțiunea preferată, oferă totuși o opțiune alternativă pentru statele membre care aleg să nu urmeze această cale. Însă această opțiune trebuie să furnizeze aceleași garanții privind independența de acțiune a rețelei în cauză și același nivel de stimulare a rețelei de a investi în infrastructuri noi care ar putea fi în avantajul concurenților. Această opțiune, o derogare de la abordarea de bază privind separarea proprietății, este cunoscută drept „operatorul de sistem independent”. Aceasta permite întreprinderilor integrate pe verticală să-și păstreze proprietatea asupra activelor rețelei, dar prevede ca rețeaua de transport în sine să fie administrată de un operator de sistem independent – o întreprindere sau o entitate complet separată de întreprinderea integrată pe verticală – care îndeplinește toate funcțiile unui operator de rețea. În plus, pentru a garanta că operatorul rămâne și acționează în totală independență de întreprinderea integrată pe verticală, este necesar să se stabilească o reglementare și o monitorizare permanentă a cadrului de reglementare.

În unele cazuri, întreprinderile integrate pe verticală pot fi obligate să renunțe la unele dintre activele lor, în special la rețelele de transport, sau să cedeze exploatarea acestor active unei părți terțe, pentru a se supune cerințelor propuse în vederea realizării unei separări efective. Însă, dacă se dorește asigurarea unei independențe totale a operatorilor de sisteme de transport, nu pare să existe nicio alternativă la opțiunile propuse.

Cele două opțiuni se aplică în același fel sectorului de energie electrică și celui de gaze. Deși recunoaște că, în general, progresul înregistrat pentru realizarea separării proprietății este în prezent mai avansat în sectorul energiei electrice în UE, Comisia nu a găsit niciun argument convingător care să justifice abordări diferite ale celor două sectoare. În special, conflictul fundamental de interese dintre activitățile de furnizare și producție, pe de o parte, și exploatarea și dezvoltarea rețelei, pe de altă parte, se aplică în egală măsură ambelor sectoare. În plus, factorul cheie pentru încheierea de acorduri de furnizare pe termen lung cu producătorii de gaze din amonte nu este proprietatea asupra rețelei, ci existența unei baze solide de consumatori. De aceea, UE va rămâne fără îndoială o piață de aprovizionare cu gaze deosebit de atractivă, indiferent de structura de proprietate a societăților cumpărătoare care, odată realizată separarea efectivă, vor putea concura în sectorul gazelor în condiții de egalitate. Mai mult decât atât, Comisia recunoaște că, spre deosebire de transportul de energie electrică, transportul de gaze implică mișcarea fizică a moleculelor de gaz prin gazoducte. Prin urmare, operatorii de sisteme de transport controlează într-o mai mare măsură definirea direcției fluxurilor și utilizarea capacităților în cadrul sistemului. Aceasta înseamnă că separarea efectivă a rețelelor de gaze este cel puțin la fel de importantă precum cea a rețelelor de energie electrică.

Cu toate acestea, în vederea încurajării investițiilor în noi infrastructuri energetice în rândul furnizorilor și producătorilor, prezenta propunere prevede posibilitatea unei derogări temporare de la normele de separare a proprietății pentru construirea de noi infrastructuri. Această derogare se va aplica de la caz la caz, ținând seama de cadrul economic al noilor investiții, de obiectivele pieței interne, precum și de obiectivul privind siguranța aprovizionării.

În conformitate cu articolul 295 din Tratatul CE, propunerea se aplică în același fel societăților publice și private. Aceasta înseamnă că, indiferent de natura sa publică sau privată, nicio persoană sau grup de persoane nu va putea influența, în mod individual sau colectiv, alcătuirea, votul sau activitatea decizională a organelor aparținând fie operatorilor de sisteme de transport, fie furnizorilor sau producătorilor. Această cerință garantează faptul că, acolo unde activitățile de furnizare sau producție sunt proprietate publică, independența unui operator public de sistem de transport rămâne asigurată; însă aceste propuneri nu solicită societăților deținute de stat să își vândă rețeaua unei societăți private. De exemplu, pentru a respecta această cerință, orice entitate publică sau statul își poate transfera drepturile (care oferă „influență”) unei alte persoane juridice publice sau private. Important este ca în toate cazurile în care se realizează separarea, statul membru în cauză să demonstreze că, în realitate, rezultatele sunt cu adevărat eficiente și că societățile funcționează complet separate una de cealaltă, oferind într-adevăr condiții de concurență echitabile pe întreg teritoriul UE.

În final, pentru statele membre unde nu există rețele de transport pentru gaze sau energie electrică, ci doar o rețea de distribuție, dispozițiile privind separarea proprietății asupra rețelelor de transport nu se aplică.

1.3. Aspecte legate de țările terțe

Prezenta propunere necesită separarea efectivă între operatorii de sisteme de transport și activitățile de furnizare și producție nu numai la nivel național, dar și pe întreg teritoriul UE. Aceasta înseamnă, în special, că niciun furnizor sau producător activ în UE nu poate deține sau exploata un sistem de transport în niciun stat membru al UE. Această prevedere se aplică în egală măsură societăților din cadrul sau din afara UE.

Pachetul conține măsuri de siguranță pentru a garanta că în cazul în care societățile din țări terțe doresc să obțină o participație importantă sau chiar să controleze o rețea din UE, acestea trebuie să respecte în mod demonstrabil și inechivoc aceleași cerințe privind separarea ca societățile din UE. Comisia poate interveni în cazul în care un cumpărător nu își poate demonstra independența directă și indirectă față de activitățile de furnizare și producție.

În plus, o bună funcționare a piețelor și a rețelelor este esențială pentru competitivitatea economiei și pentru bunăstarea cetățenilor. Obiectivul actualei propuneri este promovarea concurenței pe piețele europene de energie și a funcționării corecte a acestor piețe. În acest sens, este imperativ – fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale Comunității – să se asigure că toți agenții economici activi pe piețele europene de energie respectă și acționează în conformitate cu principiile investitorilor din economia de piață. Prin urmare, Comisia propune o cerință conform căreia persoanele fizice din țări terțe și țările nu pot obține controlul asupra unui sistem comunitar de transport sau asupra unui operator de sistem de transport, cu excepția cazului în care acest fapt este permis printr-un acord între UE și țara terță în cauză. Scopul este acela de a garanta respectarea de către societățile din țări terțe a acelorași norme care se aplică întreprinderilor cu sediul în UE, atât în litera, cât și în spiritul lor, și nu discriminarea acestora. În cele din urmă, Comisia va efectua, de asemenea, o analiză rapidă și aprofundată a aspectelor mai generale ale politicii externe a UE în domeniul energetic și va face publice rezultatele obținute.

În concluzie, referitor la aspectul important al separării, prezentele propuneri privind o separare efectivă sunt o măsură necesară și decisivă pentru a realiza integrarea pieței pe întreg teritoriul UE. În ultimă instanță, acestea ar putea contribui la crearea unor operatori supranaționali de sisteme de transport, întrucât operatorii nu mai sunt reținuți de lipsa de

încredere reciprocă. Însă, în același timp, dacă s-ar crea operatori de transport supranaționali fără a li se asigura independența totală, ar rezulta probabil o slăbire a concurenței între societățile afiliate de furnizare și producție, datorită riscului de coluziune. Prin urmare, în absența unei separări efective, o asemenea cooperare ar produce îngrijorare în ceea ce privește concurența. Trebuie subliniat că prezentele propuneri conțin câteva măsuri suplimentare menite să promoveze integrarea pieței europene, legate în special de o mai bună cooperare a operatorilor de sisteme de transport.

2. COMPETENȚE SPORITE ȘI INDEPENDENȚA AUTORITĂȚILOR NAȚIONALE DE REGLEMENTARE

2.1. Autorități naționale de reglementare puternice pentru supravegherea funcționării piețelor de energie electrică și gaze

Directivile în vigoare privind energia electrică și gazele solicită statelor membre să instituie autorități de reglementare. În mai multe state membre, autoritățile de reglementare sunt organisme bine stabilite, cu atribuții și resurse semnificative, ceea ce le permite asigurarea unei reglementări adecvate a pieței. În alte state membre, autoritățile de reglementare nu au fost instituite decât recent, iar competențele acestora sunt mai reduse sau sunt repartizate între diferite organisme. Analizele detaliate pe țări efectuate de către Comisie au arătat această lipsă de omogenitate și, în multe cazuri, punctele slabe ale autorităților de reglementare.

Experiența statelor membre care și-au deschis piețele de câțiva ani, precum și cea a altor sectoare de servicii publice deschise concurenței arată clar că existența unor autorități de reglementare puternice este necesară pentru asigurarea unei piețe cu o funcționare corespunzătoare, în special în ceea ce privește utilizarea infrastructurilor rețelei.

Din aceste motive, prezenta propunere vizează consolidarea competențelor autorităților de reglementare. În primul rând, acestora li se va atribui un mandat clar de a coopera la nivel european, în strânsă colaborare cu Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic și Comisia, în vederea asigurării unor piețe interne de energie electrică și gaze competitive, sigure și durabile din punctul de vedere al protecției mediului în cadrul Uniunii Europene și pentru a garanta o deschidere eficientă a pieței pentru toți consumatorii și furnizorii.

În al doilea rând, se propune consolidarea competențelor acestora de reglementare a pieței, în special în următoarele domenii:

- supravegherea respectării de către operatorii de sisteme de transport și distribuție a normelor de acces al terților, a obligațiilor de separare, a mecanismelor de echilibrare, a managementului congestiei și a interconectării;
- revizuirea planurilor de investiții ale operatorilor de sisteme de transport și prezentarea în raportul anual a unei evaluări a coerenței dintre planurile de investiții ale operatorilor de sisteme de transport și planul de dezvoltare a rețelelor pe întreg teritoriul Europei în următorii zece ani; monitorizarea securității și a fiabilității rețelelor și revizuirea normelor de securitate și de fiabilitate a acestora;
- monitorizarea obligațiilor de transparență;

- monitorizarea nivelului de deschidere a pieței și de concurență și promovarea unei concurențe eficiente, în colaborare cu autoritățile din domeniul concurenței, precum și
- asigurarea eficienței măsurilor de protecție a consumatorului.

Energia electrică și gazele diferă fundamental de alte mărfuri comercializate, deoarece sunt produse de rețea, a căror depozitare este imposibilă sau costisitoare. Astfel, acestea sunt sensibile la abuzul de piață și, prin urmare, trebuie consolidată supravegherea normativă a întreprinderilor active pe piața de energie electrică și gaze. În consecință, autoritățile de reglementare trebuie să aibă acces la informații privind deciziile operaționale ale societăților. Se propune ca acestea să fie obligate să țină evidența datelor privind deciziile lor operaționale timp de cinci ani și să le pună la dispoziția autorităților naționale de reglementare, precum și la dispoziția autorităților din domeniul concurenței și Comisiei, astfel încât aceste autorități să poată controla eficient acuzațiile de abuz de piață. Această dispoziție va limita posibilitățile de abuz de piață, va crește încrederea în piață și, prin urmare, va stimula comerțul și concurența.

Unele tipuri de comercianți (de exemplu, băncile) au deja astfel de obligații în temeiul directivei privind piețele instrumentelor financiare și nu trebuie să aibă obligații duble. Așadar, obligațiile de păstrare a evidențelor nu trebuie să aducă atingere legislației comunitare existente privind piețele financiare și trebuie să fie compatibile cu aceasta. Autoritățile de reglementare de pe piața de energie și de pe piețele financiare trebuie să coopereze pentru a se ajuta reciproc să aibă o privire de ansamblu asupra piețelor în cauză. Înainte de adoptarea orientărilor de definire a cerințelor privind păstrarea evidențelor, Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic și Comitetul autorităților europene de reglementare a piețelor valorilor mobiliare (CESR) sunt invitate să coopereze și să consilieze Comisia cu privire la conținutul acestor orientări.

Pentru a-și putea îndeplini obligațiile, autoritățile de reglementare trebuie să dispună de competențe de investigare, de solicitare a tuturor informațiilor necesare și de impunere de sancțiuni descurajatoare. De asemenea, li se solicită să țină seama pe deplin, în îndeplinirea funcțiilor de reglementare, de obiectivele privind eficiența energetică.

2.2. Independența demonstrabilă a autorităților de reglementare aduce încredere pe piață

Independența autorităților de reglementare este un principiu cheie al bunei guvernante și o condiție fundamentală pentru asigurarea încrederii pe piață. Legislația existentă prevede ca autoritățile de reglementare să fie pe deplin independente de interesele industriei de gaze și energie electrică. Aceasta nu specifică însă cum se va asigura această independență în mod demonstrabil și nu garantează independența de interesele politice pe termen scurt.

După cum se subliniază în concluziile Consiliului European de primăvară din 2007 și de către Parlamentul European, consolidarea independenței autorităților naționale de reglementare din domeniul energetic reprezintă, prin urmare, o prioritate.

Se propune ca autoritatea de reglementare să fie distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată, ca personalul său și orice membru din corpul său decizional să acționeze în afara oricărui interes de piață și să nu solicite sau să accepte instrucțiuni de la niciun guvern sau altă entitate publică sau privată. În acest scop, se propune ca autoritățile de reglementare să aibă

personalitate juridică, autonomie bugetară, resurse umane și financiare corespunzătoare și conducere independentă.

3. UN MECANISM INDEPENDENT PENTRU COOPERAREA ȘI LUAREA DECIZIILOR DE CĂTRE AUTORITĂȚILE NAȚIONALE DE REGLEMENTARE: AGENȚIA PENTRU COOPERAREA AUTORITĂȚILOR DE REGLEMENTARE DIN DOMENIUL ENERGETIC

3.1. Experiența pozitivă a ERGEG trebuie să se dezvolte într-o structură formală de cooperare

Deși piața internă de energie electrică s-a dezvoltat considerabil, reglementarea aspectelor transfrontaliere prezintă încă o serie de lacune. Pentru a rezolva această problemă, Comisia a inițiat forumuri de autoreglementare, precum Forumul de la Florența (energie electrică) și cel de la Madrid (gaze). Aceste forumuri reunesc părțile interesate pentru consolidarea cooperării.

În plus, un grup consultativ independent pentru sectoarele energiei electrice și gazelor denumit „Grupul european de reglementare în domeniul energiei electrice și al gazelor” (ERGEG) a fost înființat de către Comisie în anul 2003 pentru a facilita consultarea, coordonarea și cooperarea dintre autoritățile naționale de reglementare, precum și dintre aceste autorități și Comisie, în vederea consolidării pieței interne de energie electrică și gaze naturale. ERGEG este format din reprezentanți ai autorităților naționale de reglementare.

Activitățile ERGEG au contribuit foarte mult în ultimii ani la finalizarea pieței interne de gaze și energie electrică prin emiterea de orientări fără caracter obligatoriu și elaborarea de recomandări și avize pentru Comisie. Cu toate acestea, inițierea forumurilor de autoreglementare și înființarea ERGEG nu au dat impulsul decisiv necesar dezvoltării de standarde și abordări comune pentru ca, astfel, comerțul transfrontalier, instituirea de prime piețe regionale și, în cele din urmă, o piață energetică europeană să devină realitate.

În timp, sectorul energetic a devenit mai complex și mai detaliat, atrăgând într-o măsură mai mare interese financiare divergente. Abordarea actuală din cadrul ERGEG, care, în practică, necesită de obicei acordul celor 27 de autorități de reglementare și peste 30 de operatori de rețele de transport pentru atingerea unui consens, nu oferă rezultate satisfăcătoare. Aceasta a condus la o serie de coduri cu caracter neobligatoriu și a necesitat depunerea de eforturi pentru a ajunge la un acord privind abordările comune prin intermediul unei „convergențe treptate”, însă nu a dus la decizii reale, devenite indispensabile în acest moment, cu privire la aspectele dificile.

În prezent, normele tehnice pe baza cărora trebuie să funcționeze întreprinderile de energie electrică, „codurile de rețea”, diferă considerabil între statele membre și deseori chiar în cadrul unui singur stat membru. Acestea trebuie să fie supuse unui proces de convergență și ulterior de armonizare, dacă se dorește integrarea piețelor de energie din UE.

Comisia a evaluat diferitele opțiuni pentru organizarea sarcinilor necesare, inclusiv dacă ar putea îndeplini ea însăși aceste sarcini. Armonizarea acestor aspecte, precum și realizarea de progrese în ceea ce privește noile infrastructuri nu constituie o sarcină care intră în mod normal în sfera de activitate a Comisiei. De fapt, Comisia nu a desfășurat niciodată o astfel de activitate. Aceasta necesită expertiza și colaborarea specialiștilor din cele 27 de agenții naționale de reglementare (ANR), care trebuie să convină asupra modificării codurilor de rețea naționale. În practică, numai un organism care provine din autoritățile naționale de

reglementare poate grupa toate resursele necesare ale acestora, ceea ce este fundamental pentru reușita în acest domeniu. Prin intermediul Consiliului de autorităților reglementare – compus din agențiile naționale de reglementare – agenția poate apela la personalul acestora. Comisia nu se află în această poziție.

Comisia a concluzionat că sarcinile necesare pot fi îndeplinite cel mai bine de către o entitate separată, independentă și în afara Comisiei. Această concluzie a fost susținută atât de Consiliul European de primăvară din 2007, cât și prin rezoluțiile Parlamentului European².

Prin urmare, s-a luat în considerare crearea unei rețele mai puternice de autorități naționale de reglementare. Rețeaua de autorități din domeniul concurenței creată în 2004 în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului reprezintă un model posibil. Cu toate acestea, ar fi necesară acordarea de competențe autonome Comisiei în sectorul energetic (în prezent aceste competențe există numai în domeniul normelor de concurență). În orice caz, competențele agențiilor naționale de reglementare trebuie consolidate și armonizate.

În plus, s-ar putea aplica modelul Sistemului European al Băncilor Centrale, însă lipsește temeiul legal din tratat. Un astfel de model ar necesita modificarea tratatului.

Prin urmare, Comisia a ajuns la concluzia că înființarea unei agenții reprezintă singura soluție de instituire a unui organism independent care să propună Comisiei luarea de decizii de fond și să adopte decizii individuale de reglementare, obligatorii pentru părțile terțe, privind aspectele tehnice detaliate care i-au fost delegate.

Principalele sarcini propuse ar completa la nivel european sarcinile de reglementare îndeplinite de autoritățile naționale de reglementare. Structura avută în vedere trebuie să ofere un cadru de cooperare pentru autoritățile naționale de reglementare, să permită o revizuire a cadrului de reglementare pentru cooperarea operatorilor de transport și să dea posibilitatea luării de decizii individuale privind infrastructurile de pe teritoriul mai multor state membre. Această analiză reflectă principiile definite de către Comisie în proiectul de acord interinstituțional privind cadrul de operare a agențiilor europene de reglementare³, în special în ceea ce privește posibilitatea de a adopta decizii individuale obligatorii din punct de vedere juridic pentru terți.

Următoarea propunere are la bază opțiunea „ERGEG+” menționată în Comunicarea Comisiei din 10 ianuarie 2007 intitulată „O politică energetică pentru Europa”⁴.

² În concluziile sale, Consiliul European decide stabilirea unui mecanism independent care să le permită autorităților naționale de reglementare să coopereze și să ia decizii privind problemele transfrontaliere importante, în timp ce raportul Vidal Quadras adoptat prevede că Parlamentul European „salută propunerea Comisiei de îmbunătățire a cooperării dintre autoritățile naționale de reglementare la nivel de UE, prin intermediul unei entități UE, ca mod de a promova o abordare mai europeană a reglementării privind aspectele transfrontaliere; subliniază că rolul Comisiei ar trebui să fie hotărâtor, fără a submina independența autorităților de reglementare; consideră că autoritățile de reglementare ar trebui să ia decizii privind chestiuni tehnice și comerciale definite în mod special și pe bază de informații, ținând seama, acolo unde este cazul, de punctul de vedere al OST și al altor părți interesate relevante și că aceste decizii ar trebui să fie obligatorii din punct de vedere juridic;”.

³ COM(2005) 59.

⁴ JO C , , p. .

3.2. Sarcinile principale ale Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic

Agenția ar completa la nivel european sarcinile de reglementare îndeplinite la nivel național de autoritățile de reglementare prin:

- *Crearea unui cadru de cooperare a autorităților naționale de reglementare.* Se propune îmbunătățirea gestionării situațiilor transfrontaliere. Agenția stabilește procedurile pentru cooperarea dintre autoritățile naționale de reglementare, în special în ceea ce privește schimbul de informații și alocarea competențelor în situații care afectează mai multe state membre. Acest cadru va promova în egală măsură cooperarea regională dintre autoritățile naționale de reglementare.
- *Supravegherea cadrului normativ de cooperare dintre operatorii de sisteme de transport.* Agenția va avea responsabilitatea de a monitoriza și de a analiza activitățile rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică și cele ale rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de gaze. În special, aceasta se va implica în stabilirea priorităților în cadrul programului de activitate al acestor organisme, în analizarea planului lor de investiții pe 10 ani și în pregătirea codurilor tehnice și comerciale. Analizarea planului de investiții nu aduce atingere responsabilității operatorilor de sisteme de transport pentru defecțiunile de ordin tehnic, astfel cum sunt definite în legislațiile naționale. În ceea ce privește aceste coduri tehnice și comerciale, agenția va avea dreptul să ceară operatorilor de sisteme de transport să-și modifice proiectele sau să abordeze în detaliu mai multe aspecte specifice. De asemenea, agenția va putea recomanda Comisiei să introducă obligativitatea juridică a acestor coduri în cazul în care punerea lor în aplicare în mod benevol de către operatorii de sisteme de transport se dovedește insuficientă sau neadecvată pentru anumite aspecte. Agenția poate să recomande modificarea proiectului operatorilor de transport sau să recomande Comisiei adoptarea de dispoziții suplimentare. În practică, acest mecanism va lua forma unui dialog constructiv și permanent între agenție, operatorii de sisteme de transport și Comisie. Implicarea agenției va fi esențială pentru asigurarea unei cooperări eficiente și transparente între operatorii de sisteme de transport, spre beneficiul pieței interne.
- *Competențele de decizie individuală.* Pentru a trata aspectele transfrontaliere specifice, se propune ca agenției să i se atribuie competențe de decizie individuală în legătură cu cererile de derogare⁵ privind activele de interes european ale infrastructurii și competența de a decide cu privire la regimul de reglementare aplicabil infrastructurilor de pe teritoriul mai multor state membre. În plus, agenția ar putea lua decizii specifice privind aspectele tehnice individuale în cazul în care aceste competențe îi sunt acordate în temeiul unor orientări specifice adoptate în conformitate cu directivele privind energia electrică și gazele, prin procedura de comitologie.
- *Rolul consultativ general.* Agenția ar avea, în general, un rol consultativ pe lângă Comisie în aspecte de reglementare a pieței și ar putea emite orientări fără caracter obligatoriu în scopul diseminării bunelor practici în rândul autorităților naționale de reglementare. De asemenea, în funcție de caz, ar avea competența de a revizui, având în vedere măsurile de punere în aplicare adoptate de către Comisie pentru aplicarea legislației comunitare în

⁵ Astfel cum este definită la articolul 22 din Directiva 2003/55/CE și la articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 1228/2003.

sectorul gazelor și al energiei electrice, hotărârile luate de către o autoritate națională de reglementare care au un impact direct asupra pieței interne și de a oferi un aviz Comisiei.

Deși competențele sale nu pot fi extinse pentru a include decizii normative (precum adoptarea formală de orientări obligatorii), noua agenție va îndeplini, în general, un rol crucial în dezvoltarea și aplicarea normelor de pe piața europeană de gaze și energie electrică.

3.3. Conducerea Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic

Cadrul instituțional și principiile de conducere a Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic se bazează, în principiu, pe normele și practicile standard aplicabile agențiilor de reglementare comunitare.

Totuși, trebuie să se țină seama de independența necesară funcțiilor de reglementare. În acest scop, pe lângă Consiliul de administrație însărcinat cu toate aspectele administrative și bugetare, se propune crearea unui consiliu al autorităților de reglementare responsabil de toate aspectele și deciziile privind reglementarea. Directorul, numit de Consiliul de administrație, după consultarea Consiliului autorităților de reglementare, va fi ales dintr-o listă restrânsă adoptată de Comisie. Directorul va reprezenta agenția și răspunde de gestionarea zilnică a acesteia. În plus, în structura agenției se prevede un consiliu de apel, responsabil de tratarea apelurilor împotriva deciziilor adoptate de către agenție.

3.4. Aspecte financiare

Se propune ca, având în vedere sarcinile agenției, aceasta să aibă un personal limitat la 40-50 de persoane. Această evaluare se bazează pe o analiză aprofundată a cerințelor de personal ale autorităților naționale de reglementare și pe o analiză atentă a resurselor minime necesare pentru îndeplinirea sarcinilor propuse, în special având în vedere posibilitățile de sinergie pentru valorificarea resurselor din cadrul autorităților naționale de reglementare pentru a sprijini activitatea agenției. Personalul propus corespunde necesităților acestor autorități⁶. După cum s-a menționat anterior, personalul necesar ar fi mult mai numeros dacă sarcinile agenției ar fi îndeplinite de Comisie.

Costurile totale anuale ale Agenției sunt estimate la aproximativ 6-7 milioane de euro, din care 5 milioane de euro pentru cheltuielile de personal (luând ca medie pe persoană costul personalului Comisiei Europene, respectiv 0,117 milioane de euro pe an, care cuprinde cheltuielile asociate pentru imobile și cheltuielile administrative conexe), 1 milion de euro pentru costuri operaționale (reuniuni, studii, precum și costurile de traducere, publicare și relații publice), iar restul pentru cheltuielile de capital (legate de achiziționarea de bunuri mobiliare și cheltuielile conexe) și cheltuielile de misiune.

Costurile anuale ale agenției vor fi acoperite prin finanțări comunitare. Agenția are venituri limitate provenite din taxe plătite de terți, care sunt percepute atunci când agenția ia anumite decizii.

⁶ Se va atașa o organigramă la expunerea de motive.

3.5. Rolul Comisiei

În principiu există trei măsuri de siguranță diferite pentru a garanta poziția și rolul Comisiei de gardian al tratatului.

În primul rând, în cazul în care agenția adoptă o decizie, aceasta ar fi obligatorie numai pentru situațiile tehnice specifice prevăzute explicit în regulament și în directive sau, de la caz la caz, în orientările cu caracter obligatoriu. Agenția nu ar avea nicio putere politică în afara acestui cadru.

În al doilea rând, în cazul în care cooperarea dintre OST sau deciziile agențiilor naționale de reglementare pun în pericol concurența efectivă și funcționarea eficientă a pieței, Comisia este imediat informată de către agenție și poate adopta ulterior măsurile necesare pentru remedierea situației. De asemenea, Comisia poate opta să acționeze din proprie inițiativă.

În al treilea rând, atunci când trebuie luată o decizie de fond, aceasta nu poate fi adoptată decât de către Comisie. În aceste cazuri, agenția are numai un rol pregătitor și consultativ. Serviciul juridic al Comisiei a analizat textul cu atenție din acest punct de vedere pentru a se asigura că agenția nu are nicio competență în ceea ce privește luarea de decizii de fond discreționare.

În plus, prin adoptarea de orientări cu caracter obligatoriu, Comisia este cea care precizează și stabilește rolul agenției.

4. O COOPERARE EFICIENTĂ ÎNTRE OPERATORII DE SISTEME DE TRANSPORT

4.1. Integrarea piețelor de energie electrică și gaze necesită o cooperare strânsă între operatorii de sisteme de transport

Pentru a realiza integrarea piețelor, trebuie să existe o cooperare eficientă între operatorii de sisteme de transport (OST) și un cadru de reglementare clar și stabil, inclusiv o coordonare între autoritățile de reglementare. Normele de acces la rețea și cele operaționale trebuie să fie compatibile; este necesar să existe un schimb eficient de informații între operatorii de sisteme de transport și o bună coordonare a noilor investiții pentru creșterea capacităților de interconectare. Operatorii de sisteme de transport de gaze și energie electrică cooperează deja în mod voluntar în cadrul structurilor existente, cum ar fi Operatorii de sisteme de transport europene (ETSO) și Transportul european de gaz (GTE). Aceștia cooperează privind aspectele operaționale la nivel regional și fac parte din organisme tehnice, precum Uniunea pentru coordonarea transportului de energie electrică (UCTE) și Asociația europeană pentru simplificarea schimburilor energetice (EASEE-Gas). Aceste inițiative de cooperare pe mai multe niveluri au contribuit în mod semnificativ la realizarea pieței interne și au îmbunătățit eficacitatea și siguranța rețelelor.

Totuși, această cooperare voluntară și-a dovedit limitele, de exemplu sub forma incidentelor de rețea și a penelor de curent datorate slabei coordonări a exploatării rețelei sau lipsei unor conexiuni în cadrul rețelelor de energie electrică și gaze, precum și a dificultăților întâmpinate la propunerea sau adoptarea de standarde tehnice comune. De aceea, se propune ca operatorilor de sisteme de transport să li se atribuie sarcina de a-și consolida cooperarea într-o serie de domenii cheie, cu accent deosebit pe următoarele aspecte principale.

- *Elaborarea de „coduri” comerciale și tehnice.* Pentru integrarea piețelor de energie electrică și de gaze este necesar un set coerent de coduri tehnice și comerciale. În prezent, aceste coduri există la nivel național sau prin intermediul unor recomandări emise de organizații, precum UCTE sau EASEE-Gas. Situația actuală prezintă trei tipuri de probleme: în primul rând, normele în vigoare nu acoperă toate domeniile care trebuie armonizate pentru a conduce la funcționarea unei piețe integrate, în al doilea rând, codurile naționale sunt adesea incompatibile între ele, iar în al treilea rând, acestea nu sunt obligatorii sau executorii din punct de vedere juridic. Printre aceste coduri se numără manualul operațional al UCTE pentru securitatea și fiabilitatea rețelelor de transport de energie electrică și recomandările EASEE-Gas privind calitatea gazelor.
- Propunerea menține procesul voluntar al operatorilor de sisteme de transport ca modalitate pragmatică de elaborare de coduri tehnice și comerciale detaliate. Aceste coduri sunt deseori complexe din punct de vedere tehnic și trebuie să existe un proces eficient de modificare a acestora, atunci când este necesar. Propunerea adaugă o supraveghere normativă strictă privind conținutul acestor norme și verificarea respectării și aplicării acestora de către autoritățile naționale de reglementare, agenție și/sau Comisie, în funcție de natura propunerii în cauză. În cazul în care operatorii de sisteme de transport nu reușesc să adopte codurile tehnice și comerciale necesare sau nu le aplică, aceste norme pot fi propuse și adoptate prin intermediul procedurii de comitologie, la propunerea Comisiei.
- Prezenta propunere definește în total unsprezece domenii de cooperare principale. Programele de activitate anuale ale Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport (a se vedea capitolul 1.2), elaborate după consultarea tuturor părților interesate și a noii Agenții pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic (a se vedea capitolul 3), vor stabili prioritățile și vor specifica mai detaliat codurile tehnice și comerciale necesare. Cooperarea dintre operatorii de sisteme de transport ar trebui să includă, de asemenea, monitorizarea punerii în aplicare a codurilor tehnice și comerciale.
- *Activități de cercetare și inovare de interes comun:* Cooperarea dintre operatorii de sisteme de transport (OST) ar trebui să stabilească un cadru pentru identificarea, finanțarea și gestionarea activităților de cercetare și inovare necesare pentru stimularea dezvoltării și a evoluției tehnice durabile a rețelelor europene de energie electrică și gaze, în special în vederea promovării siguranței aprovizionării și a eficienței energetice și a asigurării introducerii de tehnologii cu emisii reduse de carbon.
- *Coordonarea exploatării rețelelor.* Cooperarea dintre OST include exploatarea în comun a rețelelor conform codurilor tehnice și comerciale adoptate. Aceasta vizează, de asemenea, schimbul de informații operaționale privind rețelele și publicarea în mod coordonat a informațiilor privind accesul la rețea, de exemplu printr-o platformă comună în materie de transparență.
- *Planificarea investițiilor.* Pentru a ajunge la o capacitate de transport suficientă pentru a satisface cererea și pentru a integra piețele naționale, operatorii de rețele ar avea nevoie de o planificare coordonată pe termen lung a dezvoltării sistemului, în vederea planificării investițiilor în rețea și a monitorizării evoluției capacităților rețelei de transport. Ideea este ca rețelele europene ale operatorilor de sisteme de transport să publice planurile de dezvoltare a rețelei, care includ modelarea rețelei integrate, elaborarea de scenarii și o evaluare a durabilității și a adecvării cererii și ofertei pentru sistemul integrat. Aceste planuri de dezvoltare ar trebui să fie suficient de orientate spre viitor (de exemplu, cel puțin

10 ani) pentru a putea permite identificarea din timp a lacunelor în materie de investiții, mai ales în ceea ce privește capacitățile transfrontaliere.

În special pentru aceste două ultime sarcini, inițiativele regionale au un rol pozitiv în integrarea piețelor. Cooperarea la nivel european dintre operatorii de sisteme de transport ar trebui într-adevăr completată printr-o cooperare la nivel regional, în vederea asigurării unui progres practic real, a unei gestionări optime a rețelei⁷ și a unei planificări și realizări adecvate a investițiilor. Cadrul de reglementare ar trebui să promoveze, să coordoneze și să dezvolte inițiative regionale între operatorul de sistem de transport și autoritățile de reglementare, precum în cazul inițiativelor regionale conduse de ERGEG și al unor inițiative, cum ar fi Forumul Pentalateral din Europa de Nord-Vest, și conform recomandărilor principalelor părți interesate, de exemplu Eurelectric.

4.2. Un mecanism de cooperare îmbunătățit

Este important ca structurile de cooperare ale operatorilor de sisteme de transport să fie recunoscute pe deplin la nivel european astfel încât să dispună de autoritatea necesară pentru a îndeplini sarcinile menționate anterior. În acest sens, Comisia va desemna în mod oficial rețelele europene de operatori de sisteme de transport (de gaze și energie electrică) însărcinate cu îndeplinirea acestor sarcini.

În calitate de agenți economici, operatorii de sisteme de transport trebuie să dea dovadă de transparență în ceea ce privește modul de cooperare. Aceștia se pot baza pe structurile existente, precum GTE și ETSO. Cu toate acestea, sarcinile și responsabilitățile atribuite operatorilor de sisteme de transport vor necesita o structură de cooperare centrală și permanentă în ceea ce privește atât organizarea, cât și instrumentele practice de planificare și exploatare a rețelelor.

Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic va monitoriza modul în care Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport își îndeplinește sarcinile care îi sunt atribuite.

Implicarea și consultarea părților interesate, cum ar fi producătorii, furnizorii, consumatorii și operatorii de sisteme de distribuție, vor fi transformate într-o practică standard de către operatorii de sisteme de transport încă de la începutul activității acestora într-un anumit domeniu. În acest sens, părțile interesate vor fi consultate cu privire la orice proiect de cod comercial și tehnic elaborat de operatorii de sisteme de transport și vor putea formula observații privind programul de activitate anual al operatorilor de sisteme de transport. Agenția va supraveghea desfășurarea în bune condiții a acestor consultări.

5. ÎMBUNĂTĂȚIREA FUNCȚIONĂRII PIEȚEI

Prezenta propunere urmărește, de asemenea, îmbunătățirea cadrului legislativ în vederea facilitării accesului terților la infrastructuri cheie, a creșterii transparenței pe piață, a sporirii gradului de integrare a piețelor și a îmbunătățirii accesului consumatorilor la piața cu amănuntul.

⁷

De exemplu, în ceea ce privește energia electrică, este clar că stabilirea de coduri tehnice trebuie realizată pentru fiecare domeniu sincron în unele aspecte.

5.1. Regimul de derogări

Legislația actuală prevede posibilitatea de a scuti noile infrastructuri majore de la normele privind accesul reglementat al terților pe o perioadă predeterminată. De această posibilitate au beneficiat mai multe infrastructuri finalizate sau în curs de finalizare, printre care interconectări de gaze și energie electrică și instalații de GNL. Aceasta a contribuit la continuarea proiectelor care sprijină siguranța aprovizionării și concurența. În același timp, experiența de până acum arată că promotorii de proiecte, autoritățile de reglementare și Comisia ar putea beneficia de o procedură simplificată pentru cererea și acordarea de derogări, precum și de clarificarea unora dintre condiții. Prin urmare, Comisia propune formularea unor orientări pentru sprijinirea solicitanților și a autorităților de reglementare în vederea respectării condițiilor pentru acordarea unei derogări. Pentru a garanta o utilizare optimă a infrastructurilor care beneficiază de o derogare în beneficiul pieței, se propune generalizarea cerințelor minime pentru atribuirea de capacitate și a dispozițiilor privind managementul congestiei pentru noile infrastructuri care până acum au fost aplicate de la caz la caz.

5.2. Transparența

Piața internă de energie electrică și gaze suferă de o lipsă de lichiditate și de transparență, care afectează atribuirea eficientă a resurselor, limitează posibilitățile de acoperire a riscurilor și blochează intrarea pe piață a noilor operatori. Încrederea în piață, lichiditatea acesteia și numărul de participanți de pe piață trebuie să crească prin sporirea informațiilor disponibile pieței.

Cerințele actuale legate de transparență sunt axate pe publicarea capacității rețelei, astfel încât participanții de pe piață să poată vedea dacă mai există capacitate disponibilă și dacă întreaga capacitate disponibilă este oferită pe piață. Cu toate acestea, participanții de pe piață trebuie, de asemenea, să aibă acces egal la informațiile care determină fluctuațiile prețurilor angro.

În prezent, operatorii tradiționali care sunt responsabili de cea mai mare parte din fluxul de gaze și energie electrică și care dețin majoritatea activelor de pe piață au un acces mai consistent și mai bun la informații decât noii operatori. În sectorul energiei electrice, există cerințe sub formă de orientări atașate regulamentului care stabilesc cerințele de transparență în producția de energie electrică, însă acestea nu sunt suficiente, iar în sectorul gazelor nu există nicio astfel de cerință în prezent. De aceea, se propune extinderea cerințelor de transparență pentru a acoperi stocurile de gaze, previziunile de cerere și ofertă, costurile pentru echilibrarea rețelei și comercializarea.

Aplicarea corectă și integrală a acestor cerințe trebuie controlată și monitorizată de către autoritățile naționale de reglementare; prin urmare, competențele acestora trebuie consolidate în mod corespunzător.

În ceea ce privește transparența privind derivatele și instrumentele financiare pentru care prezentele propuneri nu prevăd cerințe suplimentare aplicabile societăților în cauză, Comisia va examina acest aspect în detaliu și va ajunge la o concluzie pe la jumătatea anului 2008. Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic și Comitetul autorităților europene de reglementare a piețelor valorilor mobiliare sunt invitate să coopereze pentru a realiza o analiză mai aprofundată și să își dea avizul cu privire la necesitatea de a supune tranzacțiile prevăzute în contractele de furnizare de gaze și energie electrică și

derivatele din domeniul gazelor și al energiei electrice unor cerințe de transparență înainte și/sau după tranzacționare.

5.3. Accesul la instalațiile de depozitare

Directiva existentă privind piața internă în sectorul gazelor naturale prevede că în timp ce depozitarea reprezintă o infrastructură esențială pentru a permite aprovizionarea consumatorilor, operatorii de sisteme de depozitare trebuie să permită accesul terților. Statele membre au posibilitatea de a asigura accesul la aceste instalații de depozitare fie conform condițiilor definite de autoritatea de reglementare, fie obligând operatorii de sisteme de depozitare să negocieze cu consumatorii condițiile de acces. Cerințele prevăzute de directivă se limitează la principii și lasă statelor membre o marjă mare de manevră în ceea ce privește definirea cadrului lor de reglementare. Aceste principii au căpătat consistență în cadrul Forumului de la Madrid, unde toate părțile interesate au convenit în mod voluntar asupra Orientărilor de bună practică privind accesul terților pentru operatorii de sisteme de depozitare (GGPSSO). Cu toate acestea, ERGEG a concluzionat că, în general, punerea în aplicare a acestor orientări este nesatisfăcătoare.

Pentru o aplicare eficientă a acestor orientări, Comisia propune patru măsuri:

- transformarea principiilor din orientări în principii obligatorii din punct de vedere juridic și acordarea posibilității de a aplica detaliat orientările prin intermediul procedurii de comitologie;
- stabilirea separării juridice și funcționale a operatorilor de sisteme de depozitare care fac parte din întreprinderi de furnizare;
- creșterea competențelor autorităților naționale de reglementare cu privire la supravegherea accesului la instalațiile de depozitare;
- impunerea clarității regimului de reglementare aplicat instalațiilor de depozitare.

Pentru ca aceste orientări să devină obligatorii din punct de vedere juridic, regulamentul va fi extins în sensul stabilirii modului în care operatorii de sisteme de depozitare trebuie să ofere servicii de acces terților, trebuie să aloce capacitățile și să se ocupe de managementul congestionării. Acesta va defini, de asemenea, cerințele privind transparența și va propune măsuri care să permită dezvoltarea unei piețe secundare a capacității de depozitare. Aceste norme trebuie să garanteze că toată capacitatea de depozitare disponibilă pentru terți este oferită pe piață într-un mod nediscriminatoriu și transparent și că blocarea de capacitate neutilizată este puternic descurajată. De asemenea, aceste norme servesc la asigurarea coerenței cu cerințele minime propuse pentru infrastructurile care fac obiectul unei derogări.

Prin impunerea separării juridice și funcționale a operatorilor de sisteme de depozitare, accesul efectiv la instalațiile de depozitare se va îmbunătăți semnificativ. Faptul că, în prezent, furnizorii care necesită instalații de depozitare trebuie să își contacteze concurenții pentru a contracta capacitatea necesară nu sporește încrederea în piață și reprezintă un obstacol major pentru intrarea pe piață a unor operatori noi. Separarea operatorilor de sisteme de depozitare va contribui la îmbunătățirea acestei situații și va permite concurenților și autorităților de reglementare să verifice dacă s-a oferit pe piață întreaga capacitate de depozitare disponibilă.

Comisia propune eliminarea ambiguității care există în acest moment cu privire la proporția din capacitatea de depozitare oferită pe piață, solicitând tuturor statelor membre să stabilească anumite criterii privind momentul și modalitatea de aplicare a criteriilor privind accesul terților la instalațiile de depozitare și în care acestea trebuie făcute publice. În consecință, autoritatea de reglementare are sarcina de a controla dacă aceste criterii sunt aplicate corect pentru toate instalațiile de depozitare.

5.4. Accesul la terminalele GNL

Rolul GNL în aprovizionarea cu gaze a Uniunii Europene devine din ce în ce mai important, și s-au planificat sau sunt în curs investiții majore în terminale GNL. Din această cauză, sunt necesare norme transparente privind accesul la terminalele GNL. Autoritățile de reglementare au identificat necesitatea, iar ERGEG a elaborat orientările în vederea definirii unei abordării comune a accesului terților la terminalele GNL.

Deși numeroase terminale GNL construite au beneficiat de derogarea de la dispozițiile privind accesul terților și intervenția reglementară menționate la articolul 22 din directivă, există și terminale GNL pentru care se aplică normele privind accesul terților. Întrucât directiva actuală nu impune decât o cerință generală conform căreia accesul trebuie reglementat, aceasta permite interpretări divergente în rândul statelor membre. În plus, derogarea acordată în temeiul articolului 22 este întotdeauna temporară și în momentul în care perioada de derogare va fi expirat, terminalele GNL vor fi supuse reglementării. Prin urmare, Comisia propune impunerea unor norme mai bine definite privind accesul terților la terminalele GNL. Pentru ca aceste orientări să devină obligatorii din punct de vedere juridic, regulamentul va fi extins în vederea stabilirii modului în care operatorii de terminale GNL trebuie să ofere servicii de acces terților, trebuie să aloce capacitățile și să se ocupe de managementul congestiei. Acesta va defini, de asemenea, cerințele privind transparența și va propune măsuri care să permită dezvoltarea unei piețe secundare a capacității terminalelor. De asemenea, aceste norme servesc la asigurarea coerenței cu cerințele minime propuse pentru infrastructurile care fac obiectul unei derogări.

5.5. Contractele de furnizare pe termen lung

Contractele de furnizare bilaterale în aval oferă posibilitatea sectoarelor cu o activitate energetică intensă să obțină prețuri mai previzibile. Totuși, aceste contracte riscă să închidă piața din aval împiedicând consumatorii să își schimbe furnizorul și limitând astfel concurența. Pentru a reduce nesiguranța de pe piață, în următoarele luni, Comisia va furniza asistență corespunzătoare privind conformitatea contractelor de furnizare bilaterale încheiate pe termen lung cu legislația comunitară în domeniul concurenței.

5.6. Un cadru pentru crearea treptată a unei piețe europene cu amănuntul

Nici pe piața de energie electrică, nici pe cea de gaze nu se poate vorbi deocamdată de o piață europeană cu amănuntul (consumatori casnici și întreprinderi mici), deoarece consumatorii, presupunând că pot alege, sunt obligați în continuare să opteze pentru un furnizor având sediul în aceeași țară. Realizarea unei piețe a consumatorilor finali cu adevărat europeană reprezintă scopul ultim al piețelor interne de energie electrică și gaze: aceasta este necesară pentru crearea unor piețe competitive și pentru creșterea la maximum a eficienței. Liberalizarea în cadrul pieței cu amănuntul este importantă pentru a garanta că toți cetățenii UE pot beneficia de pe urma concurenței. Dacă liberalizarea s-ar aplica numai marilor consumatori, consumatorii casnici europeni ar fi obligați în final să își subvenționeze sectorul

și s-ar produce o distorsionare a semnalelor de investiții în noi capacități de producție și furnizare. De la 1 iulie 2007, toate piețele cu amănuntul din UE au fost deschise concurenței, însă, în realitate, mulți consumatori sunt legați de furnizorii lor tradiționali, deoarece nu s-a instituit un cadru juridic corespunzător, așa cum s-a solicitat. O piață cu amănuntul la nivel european poate fi creată doar progresiv. Pentru a stimula acest proces, Comisia are în vedere constituirea unui forum privind piața cu amănuntul, prin analogie cu experiența pozitivă a Forumurilor de la Florența și de la Madrid. Un astfel de forum ar permite concentrarea asupra unor aspecte specifice pieței cu amănuntul și ar trebui să constituie o platformă pentru promovarea de către toate părțile interesate a unei piețe cu amănuntul la nivel european. Forumul ar oferi asistență cu privire la obligațiile propuse pentru statele membre și autoritățile de reglementare în ceea ce privește stabilirea unor norme clare privind concurența de pe piața cu amănuntul, în vederea unei armonizări treptate a normelor pieței pentru a permite crearea unor piețe cu amănuntul transfrontaliere.

De asemenea, existența unor piețe cu amănuntul funcționale va avea un rol foarte important în sensibilizarea consumatorilor față de consumul casnic de energie și față de costul acesteia, întrucât toate măsurile de reducere a emisiilor de CO₂ și de creștere a eficienței energetice necesită participarea consumatorilor casnici. Concurența pentru aprovizionarea consumatorilor casnici va determina consumatorii să fie mai atenți la aspectele privind eficiența energetică. Cu toate acestea, practicile actuale în care consumatorii primesc factura finală pentru consumul realizat numai după un an nu conduc la o astfel de conștientizare și nici nu le permite furnizorilor să ofere servicii competitive care să diferențieze consumatorii casnici în funcție de nevoile specifice ale acestora. Prin urmare, furnizorii trebuie să ofere mai multe informații astfel încât consumatorii să poată verifica mai des evoluția consumului și a costurilor lor de energie electrică.

Este evident că libertatea de alegere a consumatorilor trebuie însoțită de garanții puternice ale drepturilor acestora. Consumatorii vulnerabili beneficiază deja de un grad ridicat de protecție conform directivei actuale, ceea ce le permite accesul la energia de care au nevoie pentru a avea o viață normală. Totuși, aceste măsuri au fost aplicate incorect în unele țări și pentru a clarifica acest context, Comisia propune definirea unor orientări cu caracter obligatoriu. În același timp, Comisia propune consolidarea drepturilor tuturor consumatorilor, printre altele acordându-le dreptul de a-și schimba furnizorul în orice moment și solicitând societăților de energie electrică să regleze conturile în termen de o lună de la schimbarea furnizorului de către un consumator.

În cele din urmă, Comisia a ajuns la concluzia că pentru operatorii de sisteme de distribuție (OSD) normele actuale privind separarea juridică și funcțională sunt suficiente. Prin urmare, nu propune extinderea la OSD a normelor privind separarea proprietății, prezentate în capitolul 4 de mai sus.

6. COOPERAREA PENTRU CONSOLIDAREA SIGURANȚEI APROVIZIONĂRII

6.1. Monitorizarea siguranței aprovizionării de către operatorii de sisteme de transport

Este important să se asigure că sistemele de energie electrică și gaze pot răspunde cererii chiar și în momentele de vârf. În cazul energiei electrice, acest lucru este posibil numai atunci când există o capacitate de producție suficientă (adecvarea capacităților) și rețeaua este capabilă să

transporte energia de la producători la consumatorii finali (adecvarea rețelei). În cazul gazelor naturale, trebuie create capacități suficiente de import și depozitare.

Directiva 2005/89/CE solicită autorităților naționale de reglementare să raporteze anual Comisiei, cu sprijinul operatorilor de sisteme de transport, privind siguranța aprovizionării cu energie electrică. Directiva 2004/67/CE solicită statelor membre să raporteze privind siguranța aprovizionării cu gaze și privind cadrul de reglementare pentru a spori investițiile în infrastructură. Conform modificărilor propuse la Regulamentele (CE) nr. 1228/2003 și (CE) nr. 1775/2003, rețeaua de operatori europeni de sisteme de transport trebuie să realizeze previziuni privind adecvarea sistemului pentru fiecare vară și iarnă, precum și pe termen lung. Pentru a lua în considerare posibilitățile de export și de import de energie electrică și de gaze în condiții de cerere accentuată, este necesară o perspectivă la nivel european. Datorită fluxurilor transfrontaliere de energie electrică și gaze din piața internă, această perspectivă trebuie dobândită la nivel european.

6.2. Cooperarea statelor membre

Legislația europeană dispune de două instrumente pentru garantarea siguranței aprovizionării cu gaze. În primul rând, Directiva 2003/55/CE a introdus obligații generale de monitorizare pentru statele membre. În al doilea rând, Directiva 2004/67/CE prezintă în mod specific măsuri de garantare a siguranței aprovizionării cu gaze. Aceasta din urmă instituie Grupul de coordonare pentru gaz și stabilește un „mecanism comunitar” în cazul întreruperii aprovizionării.

Aceste instrumente vizează crearea unei platforme de coordonare. Ele nu stabilesc obiective cantitative privind siguranța aprovizionării și nici nu impun obligații legate de stocurile de gaze. În cele din urmă, aceste instrumente nu oferă un cadru de cooperare regională în cazul unor întreruperi grave ale aprovizionării.

Directiva 2004/67/CE nu a fost transpusă decât recent de către statele membre. În temeiul articolului 10 al acesteia, Comisia trebuie să raporteze, până la data de 19 mai 2008, în ceea ce privește punerea în aplicare a directivei și, în special, eficiența instrumentelor create de aceasta și poate formula și alte propuneri privind siguranța aprovizionării. În special, acest raport va viza măsurile de siguranță a aprovizionării legate de stocurile de gaze.

Din acest motiv, ca primă măsură, prezentele propuneri nu modifică Directiva 2004/67/CE și se referă doar la două aspecte:

- *Creșterea obligațiilor de transparență la nivelul stocurilor comerciale.* Fiecare operator de sistem de depozitare ar avea obligația să facă publică în fiecare zi cantitatea de gaze de lucru care se află în instalațiile sale. Această obligație ar crește considerabil încrederea reciprocă în materie de asistență regională și bilaterală în cazul unor întreruperi grave ale aprovizionării.
- *Solidaritate.* Se propune ca statele membre să coopereze pentru a promova solidaritatea regională și bilaterală. Această cooperare este menită să acopere situațiile care ar putea conduce la întreruperi grave ale aprovizionării cu gaze într-un stat membru. Un exemplu care ilustrează această coordonare este simplificarea măsurilor naționale în caz de urgență sau elaborarea de modalități practice de asistență reciprocă. Comisia va adopta, după caz, orientări privind cooperarea în contextul solidarității regionale.

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

**de modificare a Directivei 2003/55/CE privind normele comune pentru piața internă în
sectorul gazelor naturale**

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 47 alineatul (2), articolul 55 și articolul 95,

având în vedere propunerea Comisiei⁸,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European⁹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor¹⁰,

hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat¹¹,

întrucât:

- (1) Piața internă a gazelor naturale, care a fost pusă în aplicare treptat în întreaga Comunitate începând cu 1999, are drept obiectiv de a oferi tuturor consumatorilor din UE, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, posibilități reale de alegere, precum și noi oportunități de afaceri și un comerț transfrontalier mai intens, pentru a garanta progrese în materie de eficacitate, prețuri competitive și îmbunătățirea calității serviciilor, precum și pentru a contribui la siguranța aprovizionării și la dezvoltarea durabilă.
- (2) Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 98/30/CE¹² a adus contribuții semnificative la crearea pieței interne a gazelor naturale.

⁸ JO C [...], [...], p. [...].

⁹ JO C [...], [...], p. [...].

¹⁰ JO C [...], [...], p. [...].

¹¹ JO C [...], [...], p. [...].

¹² JO L 176, 15.7.2003, p. 57.

- (3) Cu toate acestea, în prezent, nu se poate garanta niciunei companii europene dreptul de a vinde gaze naturale în orice stat membru, în condiții de egalitate, fără discriminare sau vreun dezavantaj. Nu există, în special, un acces nediscriminatoriu la rețea și nici un nivel comparabil în ceea ce privește supravegherea normativă din fiecare stat membru, întrucât cadrul juridic actual nu este suficient de dezvoltat.
- (4) Comunicarea Comisiei din 10 ianuarie 2007 intitulată „O politică energetică pentru Europa”¹³ a subliniat importanța realizării pieței interne a gazelor naturale și a creării unor condiții de concurență echitabile pentru toate întreprinderile din domeniul gazelor stabilite în Comunitate. Comunicarea privind piața internă a energiei¹⁴ și Raportul final privind ancheta sectorială în materie de concurență¹⁵ au demonstrat că normele și măsurile existente nu asigură cadrul necesar în vederea atingerii obiectivului de a realiza o piață internă funcțională.
- (5) În lipsa separării efective a rețelelor de activitățile de producție și de furnizare, există riscul inerent al discriminării, nu doar în ceea ce privește exploatarea rețelei, ci și în privința stimulării întreprinderilor integrate pe verticală de a investi în mod corespunzător în propriile rețele.
- (6) Normele privind separarea juridică și funcțională aplicate în prezent nu au condus la separarea efectivă a operatorilor de sisteme de transport. În cadrul reuniunii sale de la Bruxelles, de la 8 și 9 martie 2007, Consiliul European a invitat Comisia să elaboreze propuneri legislative în vederea separării efective a activităților de furnizare și producție de activitățile legate de exploatarea rețelelor.
- (7) Separarea eficientă poate fi asigurată doar prin eliminarea stimulării intrinseci a întreprinderilor integrate pe verticală de a exercita o discriminare asupra concurenților în ceea ce privește accesul la rețea și investițiile. Separarea proprietății, care implică desemnarea proprietarului rețelei ca operator de rețea, independent de orice interese legate de furnizare și producție, reprezintă modalitatea cea mai eficientă și mai sigură de soluționare a conflictului inerent de interese și de a garanta siguranța aprovizionării. Din acest motiv, în rezoluția sa referitoare la perspectivele privind piețele interne de gaz și de energie electrică, adoptată la 10 iulie 2007, Parlamentul European a considerat separarea proprietății la nivelul transportului ca fiind instrumentul cel mai eficient de promovare a investițiilor în infrastructuri, într-un mod nediscriminatoriu, precum și a unui acces echitabil la rețea pentru operatorii nou intrați și a transparenței pieței. Prin urmare, statelor membre trebuie să li se solicite să garanteze că aceeași persoană sau aceleași persoane nu are (au) dreptul de a exercita controlul, inclusiv sub forma drepturilor de blocare în calitate de acționari minoritari a deciziilor de importanță strategică, cum ar fi investițiile, asupra unei întreprinderi active în domeniul producției sau în domeniul furnizării și în același timp de a avea vreun interes sau de a exercita vreun drept asupra vreunui operator de sistem de transport sau asupra vreunui sistem de transport. În mod reciproc, controlul asupra unui operator de

¹³ COM(2007) 1.

¹⁴ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu referitoare la perspectivele privind piețele interne de gaz și de energie electrică, COM(2006) 841.

¹⁵ Comunicarea Comisiei „Anchetă sectorială în temeiul articolului 17 din Regulamentul 1/2003 privind piețele de gaz și de energie electrică (raport final)”, SEC(2006) 1724.

sistem de transport nu este compatibil cu deținerea de interese sau cu exercitarea de drepturi asupra unei întreprinderi de furnizare.

- (8) Întrucât separarea proprietății necesită, în anumite situații, restructurarea întreprinderilor, statelor membre trebuie să li se pună la dispoziție un interval de timp suplimentar pentru punerea în aplicare a dispozițiilor pertinente. Datorită legăturilor verticale dintre sectoarele energiei electrice și al gazului, dispozițiile cu privire la separare trebuie să se aplice în ceea ce privește ambele sectoare.
- (9) În vederea garantării independenței depline a activităților de exploatare a rețelelor de interesele legate de producție și de furnizare și în scopul împiedicării schimburilor de informații confidențiale, aceeași persoană nu poate fi simultan membru în consiliul de administrație al unui operator de sistem de transport și în cel al unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare. Din același motiv, aceeași persoană nu trebuie să fie abilitată să numească membri în consiliul de administrație ale unui operator de sistem de transport și, în același timp, să dețină vreun interes într-o întreprindere de furnizare.
- (10) Înființarea operatorilor de sisteme independenți față de orice interese legate de furnizare și producție poate permite întreprinderilor integrate pe verticală să-și mențină dreptul de proprietate asupra activelor rețelei, asigurând, în același timp, o separare eficientă a intereselor, cu condiția ca operatorul independent de sistem să exercite toate funcțiile specifice unui operator de rețea și a punerii în aplicare a unei reglementări detaliate și a unor mecanisme de supraveghere normativă extensivă.
- (11) În cazul în care întreprinderea proprietară a unui sistem de transport face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, statele membre trebuie să aibă posibilitatea de a opta între separarea proprietății și, ca derogare, înființarea de operatori de sistem independenți de interesele legate de furnizare și de producție. Eficiența deplină a soluției operatorilor independenți de sistem trebuie garantată prin intermediul unor norme suplimentare specifice. În vederea protejării pe deplin a intereselor acționarilor la întreprinderile integrate pe verticală, statele membre trebuie să poată opta, de asemenea, pentru punerea în aplicare a separării proprietății fie prin cesiune directă, fie prin divizarea acțiunilor întreprinderii integrate în acțiuni ale întreprinderii care exploatează rețeaua și acțiuni ale întreprinderii care efectuează activitățile de furnizare și producție, cu condiția respectării obligațiilor care rezultă în urma separării proprietății.
- (12) Punerea în aplicare a separării efective trebuie să respecte principiul nediscriminării dintre sectorul public și cel privat. În acest scop, aceeași persoană nu trebuie să aibă posibilitatea de a exercita nicio influență, exclusiv sau în comun, asupra alcătuirii, votului sau deciziei atât ale organelor operatorilor de sisteme de transport, cât și ale organelor întreprinderilor de furnizare. Cu condiția ca statul membru în cauză să poată demonstra respectarea acestei cerințe, ar putea exista două organisme publice de control distincte care să controleze activitățile de producție și furnizare, pe de o parte, și activitățile legate de transport, pe de cealaltă parte.

- (13) Separarea deplină între activitățile de exploatare a rețelei și cele de furnizare trebuie să se aplice pe întreg teritoriul Comunității, astfel încât orice operator de rețea din Comunitate sau orice întreprindere afiliată acestuia să fie împiedicat(ă) să exercite activități de furnizare sau de producție în oricare dintre statele membre. Acest lucru trebuie să se aplice, fără discriminare, atât întreprinderilor din UE, cât și celor din afara UE. Pentru a garanta menținerea separată, pe întreg teritoriul Comunității, a activităților de exploatare a rețelelor și a celor de furnizare, autoritățile de reglementare trebuie împuternicite să poată refuza certificarea operatorilor de sisteme de transport care nu respectă regulile privind separarea. În vederea asigurării unei aplicări coerente pe întreg teritoriul Comunității și a respectării obligațiilor Comunității asumate pe plan internațional, Comisia trebuie să aibă dreptul de a revizui deciziile cu privire la certificare luate de către autoritățile de reglementare.
- (14) Protejarea resurselor energetice reprezintă un element esențial pentru siguranța publică și este, prin urmare, indisolubil legată de funcționarea eficientă a pieței europene a gazelor. Utilizarea rețelei este esențială pentru ca gazele naturale să poată ajunge la cetățenii UE. Buna funcționare a piețelor gazelor naturale și, în special, a rețelelor și a altor active asociate furnizării de gaze naturale sunt esențiale pentru siguranța publică, pentru competitivitatea economiei și pentru bunăstarea cetățenilor europeni. Fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale Comunității, Comisia consideră că sectorul sistemelor de transport de gaze naturale este un sector de maximă importanță pentru Comunitate și, prin urmare, sunt necesare măsuri de protecție suplimentare în ceea ce privește influența țărilor terțe în scopul evitării oricăror amenințări la adresa ordinii publice comunitare, a siguranței publice și a bunăstării cetățenilor din Comunitate. Astfel de măsuri sunt de asemenea necesare în vederea garantării respectării regulilor cu privire la separarea efectivă.
- (15) Este necesară asigurarea independenței operatorilor de sisteme de depozitare, în scopul îmbunătățirii accesului terților la instalațiile de depozitare, necesar, din punct de vedere tehnic și/sau economic, pentru furnizarea unui acces eficient la sistem în vederea aprovizionării consumatorilor. Așadar, este indicat ca instalațiile de depozitare să fie exploatate de către entități separate din punct de vedere juridic care dispun de drepturi efective de luare a deciziilor în ceea ce privește activele necesare pentru întreținerea, exploatarea și dezvoltarea acestora. Este, de asemenea, necesară creșterea transparenței privind capacitatea de depozitare acordată terților, impunând statelor membre obligația de a defini și de a publica un cadru clar și nediscriminatoriu care să stabilească regimul de reglementare corespunzător aplicabil instalațiilor de depozitare.
- (16) Accesul nediscriminatoriu la rețelele de distribuție determină accesul la consumatori la nivelul pieței en detail. Aspectele care pot implica discriminare în ceea ce privește accesul terților și investițiile sunt, cu toate acestea, mai puțin semnificative la nivelul distribuției decât la nivelul transportului, întrucât congestionarea la nivelul distribuției și influența intereselor legate de producție sunt, în general, mai puțin semnificative decât la nivelul transportului. În plus, separarea funcțională a operatorilor de sisteme de distribuție a devenit, în temeiul Directivei 2003/55/CE, obligatorie doar cu începerea de la 1 iulie 2007, iar efectele sale asupra pieței interne trebuie încă evaluate. Normele privind separarea juridică și funcțională aplicate în prezent pot duce la o separare eficientă, cu condiția ca acestea să fie definite mai clar, să fie puse în aplicare în mod corespunzător și să fie monitorizate îndeaproape. Pentru asigurarea unor condiții de concurență echitabile la nivelul pieței en detail, operatorii de sisteme de distribuție

trebuie, prin urmare, monitorizați, în scopul de a-i împiedica să profite de integrarea lor verticală în ceea ce privește poziția concurențială pe piață, în special în raport cu micii consumatori casnici și noncasnici.

- (17) Directiva 2003/55/CE a introdus obligativitatea, pentru statele membre, de a institui autorități de reglementare cu competențe specifice. Cu toate acestea, experiența arată că eficacitatea reglementării este, adesea, restricționată printr-o lipsă de independență a autorităților de reglementare față de autoritățile publice centrale, precum și prin competențele insuficiente de care dispun și prin puterea limitată de decizie. Din acest motiv, Consiliul European, reunit la Bruxelles la 8 și 9 martie 2007, a invitat Comisia să elaboreze propuneri legislative care să prevadă o mai bună armonizare a competențelor autorităților naționale de reglementare în domeniul energiei și consolidarea independenței acestora.
- (18) Autoritățile de reglementare în domeniul energiei trebuie să poată lua decizii privind ansamblul aspectelor relevante legate de reglementare, pentru a asigura funcționarea corectă a pieței interne și pentru a-și asigura independența deplină față de orice alte interese publice sau private.
- (19) Autoritățile de reglementare în domeniul energiei trebuie, în special, abilitate să pronunțe hotărâri obligatorii pentru întreprinderile din domeniul gazelor naturale, precum și să impună sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare împotriva întreprinderilor din domeniul gazelor naturale care nu își respectă obligațiile. Autorităților de reglementare în domeniul energiei trebuie să li se confere puterea de a decide, independent de aplicarea normelor în materie de concurență, cu privire la orice măsuri corespunzătoare în scopul promovării unei concurențe efective, necesară unei funcționări corecte a pieței; în scopul asigurării de standarde ridicate ale serviciilor publice, în conformitate cu principiile legate de deschiderea pieței și de protecția consumatorilor vulnerabili, cât și în scopul garantării eficienței depline a măsurilor de protecție a consumatorilor. Aceste dispoziții nu aduc atingere competențelor Comisiei cu privire la aplicarea normelor în materie de concurență, inclusiv examinarea fuziunilor care prezintă o dimensiune comunitară, și nici normelor cu privire la piața internă, cum ar fi cele referitoare la libera circulație a capitalurilor.
- (20) Investițiile în noi infrastructuri majore trebuie puternic promovate, asigurându-se, în același timp, funcționarea corectă a pieței interne a gazelor naturale. În scopul sporirii efectului pozitiv al proiectelor de infrastructură care beneficiază de derogare asupra concurenței și siguranței aprovizionării, sunt necesare testarea interesului prezentat de acestea pe piață în timpul etapei de planificare a proiectului și punerea în aplicare a normelor privind managementul congestiei. În cazul unei infrastructuri localizate pe teritoriul mai multor state membre, cererea de derogare trebuie tratată de Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic, pentru a se putea ține seama în mare măsură de implicațiile transfrontaliere, precum și în scopul simplificării procedurilor administrative. În plus, având în vedere profilul excepțional de risc generat de elaborarea acestor proiecte majore de infrastructură privilegiate, trebuie să fie posibilă acordarea temporară de derogări parțiale întreprinderilor de furnizare și de producție de la aplicarea normelor privind separarea în ceea ce privește proiectele în cauză. Acest lucru trebuie să se aplice, în special, din motive legate de siguranța aprovizionării, noilor conducte de gaze naturale aflate pe teritoriul Comunității care transportă gaze din țări terțe către Comunitate.

- (21) Piața internă a gazelor naturale suferă din pricina lipsei de lichiditate și de transparență, ceea ce împiedică alocarea eficientă a resurselor, operațiunile de acoperire în vederea limitării riscurilor și pătrunderea de noi concurenți pe piață. Încrederea în piață, lichiditatea acesteia, cât și numărul de participanți pe piață trebuie să crească, fiind necesară în acest scop consolidarea supravegherii reglementare asupra întreprinderilor active în sectorul furnizării de gaze naturale. Aceste cerințe nu aduc atingere și sunt compatibile cu legislația comunitară în materie de piețe financiare. Autoritățile de reglementare în sectorul energetic și autoritățile de reglementare în domeniul piețelor financiare trebuie să coopereze pentru a permite o vedere de ansamblu a fiecăruia dintre aceste organisme asupra piețelor în cauză.
- (22) Înainte de adoptarea de către Comisie a orientărilor care definesc cerințele în materie de evidență a datelor, Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare în domeniul energetic și Comitetul autorităților europene de reglementare a piețelor valorilor mobiliare (CESR) trebuie să coopereze în scopul investigării și acordării de consultanță Comisiei cu privire la conținutul respectivelor orientări. Agenția și Comitetul trebuie să coopereze, de asemenea, în scopul analizării și acordării de consultanță cu privire la necesitatea de a supune tranzacțiile cu contracte de furnizare de gaze naturale și cu derivate din sectorul gazelor naturale unor anumite cerințe cu privire la transparență înainte și/sau după tranzacționare și cu privire la conținutul respectivelor cerințe.
- (23) Obligațiile de serviciu public și standardele comune minime care rezultă din acestea trebuie mai bine consolidate pentru a se garanta faptul că toți consumatorii pot beneficia de concurență. Un aspect esențial în ceea ce privește aprovizionarea consumatorilor îl reprezintă accesul la datele privind consumul, consumatorii trebuind să aibă acces la aceste date, astfel încât să poată invita concurenții să le prezinte o ofertă pe baza acestora. Consumatorii trebuie, de asemenea, să aibă dreptul de a fi informați în mod corespunzător cu privire la consumul de energie. Informațiile privind costurile energiei, furnizate în mod regulat, îi stimulează să economisească energie, deoarece le oferă un feedback direct referitor la efectele pe care investițiile le-au avut asupra eficienței energetice și asupra schimbărilor obiceiurilor de consum.
- (24) În scopul de a contribui la siguranța aprovizionării, menținând totodată spiritul de solidaritate între statele membre, în special în eventualitatea unei crize în furnizarea de energie, este importantă crearea unui cadru pentru cooperarea în domeniul solidarității regionale.
- (25) În vederea instituirii unei piețe interne a gazelor naturale, statele membre trebuie să promoveze integrarea piețelor lor naționale și cooperarea între operatorii de rețele la nivel european și regional.
- (26) Autoritățile de reglementare trebuie să furnizeze informații către piață, pentru a permite Comisiei să își exercite rolul de a urmări și monitoriza piața europeană a gazelor naturale și evoluția acesteia pe termen scurt, mediu și lung, inclusiv aspecte precum cererea și oferta, infrastructurile de transport și distribuție, comerțul transfrontalier, investițiile, prețurile angro și en detail, lichiditatea pieței, îmbunătățirile în materie de eficiență și de protecție a mediului.

- (27) Întrucât obiectivele acțiunii propuse, și anume crearea unei piețe interne a gazelor naturale pe deplin operațională, nu pot fi atinse în mod satisfăcător de statele membre, dar pot fi mai bine atinse, datorită dimensiunilor și efectelor acțiunii preconizate, la nivelul Comunității, aceasta poate adopta măsurile propuse în conformitate cu principiul subsidiarității prevăzut la articolul 5 din tratat. În conformitate cu principiul proporționalității, prevăzut la articolul sus-menționat, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor propuse.
- (28) Regulamentul (CE) nr. 1775/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 septembrie 2005 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale¹⁶ oferă Comisiei posibilitatea de a adopta linii directoare în scopul atingerii gradului necesar de armonizare. Aceste orientări, care devin astfel măsuri obligatorii de punere în aplicare, reprezintă un instrument util care poate fi adaptat rapid atunci când este necesar.
- (29) Directiva 2003/55/CE prevede că anumite măsuri trebuie adoptate în conformitate cu Decizia 1999/468/CE din 28 iunie 1999 a Consiliului de stabilire a normelor privind exercitarea competențelor de executare conferite Comisiei¹⁷.
- (30) Decizia 1999/468/CE a fost modificată prin Decizia 2006/512/CE, care a introdus o procedură de reglementare cu control în cazul măsurilor cu caracter general menite a modifica unele elemente neesențiale ale unui act de bază adoptat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat, inclusiv prin eliminarea unora dintre aceste elemente sau prin completarea lor prin adăugarea unor noi elemente neesențiale.
- (31) În conformitate cu Declarația comună a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei¹⁸ privind Decizia 2006/512/CE, pentru ca această nouă procedură să fie aplicabilă actelor deja în vigoare adoptate în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat, acestea trebuie adaptate în conformitate cu procedurile aplicabile.
- (32) În ceea ce privește Directiva 2003/55/CE, este necesar să se acorde Comisiei competența, în special, de a adopta orientările necesare pentru a asigura gradul minim de armonizare necesar în vederea realizării obiectivului prezentei directive. Întrucât măsurile respective au un domeniu general de aplicare și vizează completarea Directivei 2003/55/CE prin adăugarea unor elemente neesențiale, acestea trebuie adoptate în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 5a din Decizia 1999/468/CE.
- (33) Directiva 2003/55/CE trebuie modificată în consecință,

¹⁶ JO L 289, 3.11.2005, p. 1.

¹⁷ JO L 184, 17.7.1999, p. 23. Decizie, astfel cum a fost modificată prin Decizia 2006/512/CE (JO L 200, 22.7.2006, p. 11).

¹⁸ JO C 255, 21.10.2006, p. 1.

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1
Modificări la Directiva 2003/55/CE

Directiva 2003/55/CE se modifică după cum urmează:

(1) Articolul 2 se modifică după cum urmează:

(a) punctul 20 se modifică după cum urmează:

„20. «întreprindere integrată pe verticală» înseamnă o întreprindere din domeniul gazelor naturale sau un grup de întreprinderi din domeniul gazelor naturale în care aceeași persoană sau aceleași persoane este (sunt) împuternicită (împuternicite), direct sau indirect, să exercite controlul în sensul articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi* și care desfășoară cel puțin una din activitățile de transport, distribuție, GNL sau depozitare și cel puțin una din activitățile de producție sau furnizare de gaze naturale;”

* JO L 24, 29.1.2004, p. 1.

(b) Se adaugă punctele 34-36 după cum urmează:

„34. «contract de furnizare de gaze naturale» înseamnă un contract de furnizare de gaze, dar care nu cuprinde un derivat din domeniul gazelor naturale;

35. «derivat din domeniul gazelor naturale» înseamnă un instrument financiar menționat în una din secțiunile C5, C6 sau C7 din anexa I la Directiva 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind piețele instrumentelor financiare¹⁹, care are legătură cu gazele naturale;

36. «control» înseamnă orice drepturi, contracte sau alte mijloace care conferă, separat sau în combinație, ținând cont de circumstanțele de fapt sau de drept implicate, posibilitatea exercitării unei influențe decisive asupra unei întreprinderi, în special prin:

(a) dreptul de proprietate sau dreptul de folosință integrală sau parțială asupra activelor unei întreprinderi;

(b) drepturi sau contracte care conferă o influență decisivă asupra structurii, voturilor sau deciziilor organelor unei întreprinderi.”

(2) La articolul 3 se adaugă alineatul (7) după cum urmează:

¹⁹ JO L 145, 30.4.2004, p. 1.

„7. Comisia poate adopta orientările necesare pentru punerea în aplicare a prezentului articol. Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).

- (3) Se inserează articolele 5a și 5b după cum urmează:

*„Articolul 5a
Solidaritatea regională*

1. În vederea garantării siguranței aprovizionării pe piața internă a gazelor naturale, statele membre cooperează în sensul promovării solidarității regionale și bilaterale.

2. Cooperarea se referă la situații care au ca rezultat sau care ar putea avea ca rezultat o disfuncționalitate, pe termen scurt, în ceea ce privește aprovizionarea cu gaze naturale a unui stat membru. Cooperarea include:

- (a) coordonarea măsurilor naționale de urgență menționate la articolul 8 din Directiva 2004/67/CE;
- (b) identificarea și, dacă este cazul, dezvoltarea sau modernizarea interconectărilor de energie electrică și gaze naturale;
- (c) condițiile și modalitățile practice de acordare a asistenței reciproce.

3. Comisia este informată permanent cu privire la această cooperare.

4. Comisia poate adopta orientări cu privire la cooperarea în domeniul solidarității regionale. Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).

*Articolul 5b
Promovarea cooperării regionale*

Statele membre cooperează între ele în vederea integrării piețelor lor naționale cel puțin la nivel regional. Statele membre promovează, în special, cooperarea operatorilor de rețele la nivel regional și încurajează coerența cadrului lor juridic și de reglementare. Zona geografică acoperită de cooperările regionale trebuie să respecte definiția dată de Comisie zonelor geografice în conformitate cu articolul 2h alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1775/2005.”

- (4) Articolul 7 se înlocuiește după cum urmează:

„Articolul 7

Separarea sistemelor de transport și a operatorilor de sisteme de transport

1. Statele membre se asigură că de la [data transpunerii plus un an]:

(a) toate întreprinderile care dețin sisteme de transport acționează ca operatori de sisteme de transport;

(b) aceeași persoană sau aceleași persoane nu este (sunt) abilitată (abilitate):

(i) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să aibă în același timp vreun interes ori să exercite vreun drept asupra unui operator de sistem de transport sau asupra unui sistem de transport

sau

(ii) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator de sistem de transport sau asupra unui sistem de transport și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să aibă în același timp vreun interes ori să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare;

(c) aceeași persoană sau aceleași persoane nu este (sunt) abilitată (abilitate) să numească membri în consiliul de supraveghere, consiliul de administrație sau alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic în cazul unui operator de sistem de transport sau în cazul unui sistem de transport și, în același timp, să exercite, direct sau indirect, controlul ori să aibă vreun interes ori să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare;

(d) aceeași persoană este abilitată să fie membru în consiliul de supraveghere, consiliul de administrație sau alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic, simultan atât în cazul întreprinderii care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare, cât și în cazul unui operator de sistem de transport sau al unui sistem de transport.

2. Interesele și drepturile menționate la alineatul (1) litera (b) cuprind, în special:

- (a) proprietatea asupra unei părți din capital sau asupra activelor întreprinderii ori
- (b) facultatea de a exercita drepturi de vot sau
- (c) competența de a numi membri în consiliul de supraveghere, consiliul de administrație sau alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic ori
- (d) dreptul de a obține dividende sau alte părți din beneficii.

3. În sensul alineatului (1) litera (b), noțiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare” se referă la „întreprindere care desfășoară activități de producție sau de furnizare” în sensul Directivei 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE*, iar termenii „operator de sistem de transport” și „sistem de transport” se referă la „operator de rețea de transport” și „rețea de transport” în sensul Directivei 2003/54/CE.

* JO L 176, 15.7.2003, p. 37.

4. Statele membre pot permite derogări de la alineatul (1) literele (b) și (c) până la [data transpunerii plus doi ani], cu condiția ca operatorii de sisteme de transport să nu facă parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală.

5. Obligația prevăzută la alineatul (1) litera (a) se consideră îndeplinită în cazul în care mai multe întreprinderi care dețin sisteme de transport au creat o societate administrată în comun care exercită rolul de operator al sistemelor de transport în cauză în mai multe state membre. Nicio altă întreprindere nu poate lua parte la societatea administrată în comun, decât dacă respectiva întreprindere a fost aprobată în temeiul articolului 9a ca operator independent de sistem.

6. Statele membre se asigură că informațiile sensibile din punct de vedere comercial menționate la articolul 10 alineatul (1) deținute de un operator de sistem de transport care a făcut parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, precum și de personalul acestuia, nu sunt transferate către întreprinderi care desfășoară una dintre activitățile de producție și de furnizare.”

(5) Se inserează articolele 7a, 7b și 7c după cum urmează:

„Articolul 7a

Controlul asupra proprietarilor de sisteme de transport și asupra operatorilor de sisteme de transport

1. Fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale Comunității, sistemele de transport sau operatorii de sisteme de transport nu pot fi controlați de nicio persoană sau persoane din țări terțe.

2. Sunt permise derogările de la alineatul (1) printr-un acord încheiat între una sau mai multe țări terțe și Comunitate.

Articolul 7b

Desemnarea și certificarea operatorilor de sisteme de transport

1. Întreprinderile care dețin un sistem de transport și care au fost certificate, în temeiul procedurii de certificare de mai jos, de către autoritatea națională de reglementare ca îndeplinind dispozițiile articolului 7 alineatul (1) și ale articolului 7a sunt aprobate și desemnate ca operatori de sisteme de transport de către statele membre. Desemnarea operatorilor de sisteme de transport se notifică Comisiei Europene și se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

2. Fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale Comunității, în cazurile în care proprietarul unui sistem de transport sau operatorul unui sistem de transport controlat de către o persoană sau de către persoane din țări terțe, în temeiul articolului 7a, solicită certificare, aceasta se refuză dacă proprietarul sistemului de transport sau operatorul sistemului de transport nu demonstrează că nu există nicio posibilitate de influențare a entității în cauză, cu încălcarea dispozițiilor articolului 7 alineatul (1), în mod direct sau indirect, de către un operator activ în producția sau furnizarea de gaze naturale sau de electricitate sau de către o țară terță.

3. Operatorii de sisteme de transport notifică autorității de reglementare orice tranzacție preconizată care poate necesita o reevaluare a respectării, de către aceștia, a dispozițiilor articolelor 7 alineatul (1) sau 7a.

4. Autoritățile de reglementare monitorizează continuitatea respectării dispozițiilor articolelor 7 alineatul (1) și 7a de către operatorii de sisteme de transport. Acestea deschid o procedură de certificare în scopul garantării acestei respectări:

(a) în urma notificării efectuate de către operatorii de sisteme de transport în temeiul alineatului (3);

(b) din proprie inițiativă, atunci când au luat la cunoștință despre faptul că o modificare planificată a drepturilor sau a influenței asupra proprietarilor de sisteme de transport sau a operatorilor de sisteme de transport poate duce la încălcarea dispozițiilor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) și 7a sau în cazul în care au motive să considere că s-ar fi produs o asemenea încălcare; sau

(c) la cererea motivată a Comisiei.

5. Autoritățile de reglementare adoptă o decizie cu privire la certificarea unui operator de sistem de transport în termen de patru luni de la data notificării de către acesta sau de la data solicitării din partea Comisiei. După expirarea acestei perioade, certificarea se consideră acordată. Decizia explicită sau tacită a autorității de reglementare poate deveni efectivă numai după încheierea procedurii prevăzute la alineatele (6)–(9) și numai în cazul în care Comisia nu ridică obiecții.

6. Decizia explicită sau tacită cu privire la certificarea unui operator de sistem de transport se notifică fără întârziere Comisiei de către autoritatea de reglementare, împreună cu toate informațiile pertinente aferente.

7. Comisia examinează notificarea imediat după primire. În termen de două luni de la primirea notificării, în cazul în care consideră că decizia autorității de reglementare dă naștere la îndoieli majore cu privire la compatibilitatea cu articolele 7 alineatul (1), 7a sau 7b alineatul (2), Comisia decide inițierea procedurilor. Într-o astfel de situație, Comisia invită autoritatea de reglementare și operatorul sistemului de transport să își prezinte observațiile. Termenul de două luni poate fi prelungit cu încă două luni în cazul în care Comisia are nevoie de informații suplimentare. Acest termen suplimentar începe să curgă de la primirea informațiilor complete.

8. În cazul în care decide inițierea procedurilor, în termen de maxim patru luni de la data acestei decizii, Comisia ia o decizie finală

(a) de a nu ridica obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare

sau

(b) de a solicita autorității de reglementare în cauză să își modifice sau să își retragă decizia, în cazul în care consideră că articolele 7 alineatul (1), 7a și 7b alineatul (2) nu au fost respectate.

9. În cazul în care Comisia nu a luat decizia de a iniția procedurile sau nu a luat nicio decizie finală în cadrul termenului prevăzut la alineatele (7) și, respectiv, (8), se consideră că nu au fost ridicate obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare.

10. Autoritatea de reglementare se conformează deciziei Comisiei de modificare sau de retragere a deciziei de certificare în termen de patru săptămâni și informează Comisia în consecință.

11. Autoritățile de reglementare și Comisia pot solicita operatorilor de sisteme de transport și întreprinderilor care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare orice informații relevante în vederea îndeplinirii sarcinilor prevăzute la prezentul articol.

12. Autoritățile de reglementare și Comisia păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

13. Comisia adoptă orientări prin care se stabilesc detaliile procedurii care trebuie urmată la aplicarea alineatelor (6)-(9). Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).

Articolul 7c

Desemnarea operatorilor sistemelor de depozitare și de GNL

Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor din sectorul gazelor naturale care dețin instalații de depozitare sau GNL să desemneze, pentru o perioadă ce urmează să fie stabilită de statele membre luând în considerare eficiența și echilibrul economic, unul sau mai mulți operatori ai sistemelor.”

(6) Articolul 8 alineatul (1) litera (a) se înlocuiește după cum urmează:

„(a) exploatează, întrețin și dezvoltă, în condiții economice, instalații de transport, depozitare și/sau de GNL sigure, fiabile și eficiente, acordând atenția cuvenită protecției mediului și promovează eficiența energetică și cercetarea și inovarea în special în ceea ce privește asigurarea pătrunderii energiilor regenerabile și a diseminării tehnologiilor cu emisii reduse de carbon.”

(7) Articolul 9 se elimină.

(8) Se inserează articolele 9 și 9a după cum urmează:

*„Articolul 9
Operatorii independenți de sistem*

1. În cazul în care sistemul de transport aparține unei întreprinderi integrate pe verticală la data intrării în vigoare a prezentei directive, statele membre pot permite derogări de la dispozițiile articolului 7 alineatul (1), cu condiția desemnării, de către statul membru, la propunerea proprietarului sistemului de transport și sub rezerva validării respectivei desemnări de către Comisie, a unui operator de sistem independent. Întreprinderile integrate pe verticală care dețin un sistem de transport nu pot fi în niciun caz împiedicate să ia măsurile necesare în vederea respectării articolului 7 alineatul (1).

2. Statul membru poate aproba și desemna un operator de sistem independent numai în cazul în care:

- (a) operatorul candidat a demonstrat că îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) literele (b), (c) și (d);
 - (b) operatorul candidat a demonstrat că dispune de resursele financiare, precum și de resursele tehnice și umane necesare în vederea îndeplinirii sarcinilor sale în conformitate cu articolul 8;
 - (c) operatorul candidat și-a asumat angajamentul de a respecta un plan de dezvoltare a rețelei prevăzut pentru 10 ani, propus de autoritatea de reglementare;
 - (d) proprietarul sistemului de transport și-a demonstrat capacitatea de a-și respecta obligațiile care îi revin în conformitate cu alineatul (6). În acest scop, acesta prezintă toate proiectele de acorduri contractuale încheiate cu întreprinderea candidată și cu orice altă entitate relevantă;
 - (e) operatorul candidat și-a demonstrat capacitatea de a-și respecta obligațiile în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1775/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 septembrie 2005 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale*, inclusiv cooperarea operatorilor de sisteme de transport la nivel european și regional.
-

3. Întreprinderile care au fost certificate de către autoritatea națională de reglementare ca îndeplinind dispozițiile articolului 7a și ale articolului 9 alineatul (2) sunt aprobate și desemnate ca operatori independenți de sistem de către statele membre. Se aplică procedura de certificare prevăzută la articolul 7b.

4. În cazul în care Comisia a luat o decizie în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 7b și constată că autoritatea de reglementare nu a dus la îndeplinire decizia în termen de două luni, Comisia desemnează, într-un interval de șase luni, la propunerea agenției și după consultarea proprietarului sistemului de transport și a operatorului sistemului de transport, un operator independent de sistem, pentru o perioadă de 5 ani. Proprietarul sistemului de transport poate, în orice moment, să propună autorității de reglementare desemnarea unui nou operator independent de sistem, în conformitate cu procedura de la articolul 9 alineatul (1).

5. Fiecare operator independent de sistem răspunde de acordarea și gestionarea accesului terților, inclusiv de colectarea taxelor de acces și a tarifelor de congestiare, precum și de exploatarea, întreținerea și dezvoltarea rețelei de transport și pentru garantarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface cererile rezonabile prin planificarea investițiilor. În ceea ce privește dezvoltarea sistemului, operatorul independent de sistem este responsabil de proiectarea (inclusiv de procedura de autorizare), construcția și darea în exploatare a noii infrastructuri. În acest sens, acesta acționează ca un operator de sistem de transport în conformitate cu prezentul capitol. Proprietarii de sisteme de transport nu pot fi responsabili de acordarea și gestionarea accesului terților, și nici de planificarea investițiilor.

6. În cazul desemnării unui operator independent de sistem, proprietarul sistemului de transport:

- (a) asigură pe deplin cooperarea relevantă și sprijinul necesar operatorului independent de sistem în vederea îndeplinirii sarcinilor acestuia, furnizându-i acestuia, în special, toate informațiile necesare;
- (b) finanțează investițiile decise de către operatorul independent de sistem și aprobate de către autoritatea de reglementare sau este de acord ca acestea să fie finanțate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul independent de sistem. Măsurile relevante cu privire la finanțare fac obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare. Înainte de aprobarea respectivelor investiții, autoritatea de reglementare se consultă atât cu proprietarul activelor, cât și cu alte părți interesate;
- (c) asigură acoperirea riscurilor de răspundere privind activele rețelei pe care le deține și care sunt gestionate de operatorul independent de sistem, excluzându-se răspunderea referitoare la sarcinile operatorului independent de sistem;
- (d) oferă garanții în scopul facilitării finanțării eventualelor extinderi ale rețelei, cu excepția investițiilor în cazul cărora și-a dat acordul cu privire la finanțarea de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul independent de sistem, în temeiul literei (b).

7. În strânsă cooperare cu autoritatea de reglementare, autoritatea națională în materie de concurență competentă are toate competențele relevante pentru a monitoriza în mod eficient respectarea de către proprietarul sistemului de transport a obligațiilor sale în temeiul alineatului (6).

Articolul 9a

Separarea proprietarului sistemului de transport și a operatorului sistemului de depozitare

1. În situația desemnării unui operator independent de sistem, proprietarii de sisteme de transport și operatorii de sisteme de depozitare care fac parte din întreprinderi integrate pe verticală sunt independenți, cel puțin în ceea ce privește forma lor juridică, organizarea și procesul de luare a deciziilor, față de alte activități care nu au legătură cu transportul sau cu depozitarea.

Prezentul articol se aplică numai cu privire la instalațiile de depozitare care sunt necesare din punct de vedere tehnic și/sau economic pentru furnizarea unui acces eficient la sistem în scopul aprovizionării consumatorilor, în conformitate cu articolul 19.

2. Pentru a asigura independența proprietarului sistemului de transport și a operatorului sistemului de depozitare menționați la alineatul (1), se aplică următoarele criterii minime:

- (a) persoanele din structurile de management din cadrul întreprinderii proprietare a sistemului de transport și al operatorului sistemului de depozitare nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate de gaze naturale, care răspunde, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităților de producție, distribuție și furnizare a gazelor naturale;
- (b) trebuie luate măsuri adecvate pentru a garanta că interesele profesionale ale persoanelor din structurile de management din cadrul întreprinderii proprietare de sistem de transport și al operatorului sistemului de depozitare sunt luate în considerare, astfel încât să se asigure faptul că acestea au posibilitatea de a acționa independent;
- (c) operatorul sistemului de depozitare dispune de suficiente competențe de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din sectorul gazelor naturale, cu privire la elementele de active necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea instalațiilor de depozitare. Aceasta nu împiedică existența unor mecanisme de coordonare adecvate care să garanteze protejarea drepturilor de supraveghere economică și de gestionare a societății-mamă asupra randamentului activelor unei filiale, reglementat indirect în temeiul articolului 24c alineatul (4). În special, prezenta directivă permite societății-mamă să aprobe planul financiar anual al operatorului sistemului de depozitare sau orice document echivalent și să stabilească limite globale ale nivelului de îndatorare a filialei sale. În schimb, aceasta nu permite societății-mamă să dea instrucțiuni privind gestionarea cotidiană, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea instalațiilor de depozitare, care nu depășesc limitele din planul financiar aprobat sau orice document echivalent;
- (d) întreprinderea proprietară de sistem de transport și operatorul sistemului de depozitare stabilesc un program de conformitate, care conține măsurile luate pentru a se garanta că practicile discriminatorii sunt excluse, iar respectarea acestuia este monitorizată în mod adecvat. Programul enumeră obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea acestui obiectiv. Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate prezintă în fiecare an autorității de reglementare un raport care detaliază măsurile luate. Acest raport anual se publică.

3. Comisia poate adopta orientări pentru a garanta respectarea deplină și efectivă de către proprietarul sistemului de transport și de către operatorul sistemului de depozitare a dispozițiilor alineatului (2) din prezentul articol. Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).”

- (9) Articolul 10 se modifică după cum urmează:

„Articolul 10

Obligația de confidențialitate impusă proprietarilor de sisteme de transport și operatorilor de sisteme de transport

1. Fără a aduce atingere articolului 16 sau oricărei alte obligații legale în materie de divulgare de informații, toți operatorii de sisteme de transport, depozitare și/sau GNL, precum și proprietarii de sisteme de transport păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-au obținut în cadrul îndeplinirii sarcinilor lor și împiedică divulgarea discriminatorie de informații legate de propriile activități care ar putea induce un avantaj economic și în special, nu divulgă nicio informație sensibilă din punct de vedere comercial către partea rămasă din întreprinderea integrată pe verticală, decât în situația în care acest lucru este necesar în vederea încheierii unei tranzacții comerciale. În scopul asigurării respectării depline a regulilor privind separarea informațiilor, este necesar să se garanteze că proprietarul sistemului de transport și partea rămasă din întreprinderea integrată pe verticală nu utilizează servicii comune, cu excepția serviciilor pur administrative sau a serviciilor informatice (de exemplu, că nu utilizează un serviciu juridic comun).

2. În contextul vânzării sau achiziționării de gaze naturale prin întreprinderi conexe, operatorii de sisteme de transport, depozitare și/sau GNL nu abuzează de informațiile considerate sensibile din punct de vedere comercial, obținute de la terți în contextul asigurării sau negocierii accesului la sistem.”

- (10) Articolul 13 se modifică după cum urmează:

(a) La alineatul (2) litera (c), după prima teză se adaugă următoarea teză: „Pentru a îndeplini aceste sarcini, operatorul sistemului de distribuție are la dispoziție resursele necesare, inclusiv resursele umane, tehnice, financiare și fizice.”

(b) Alineatul (2) litera (d) se modifică după cum urmează:

(i) ultima teză se modifică după cum urmează: „Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea respectării programului de conformitate, denumit în continuare «agent de conformitate», prezintă autorității de reglementare prevăzute la articolul 24a alineatul (1) un raport anual cuprinzând măsurile luate. Acest raport anual se publică.”

(ii) se adaugă următoarea teză: „Agentul de conformitate este complet independent și are acces la toate informațiile operatorului sistemului de distribuție sau ale oricărei întreprinderi afiliate necesare în vederea îndeplinirii sarcinii sale.”

(c) Se adaugă alineatele (3) și (4) după cum urmează:

„3. Atunci când operatorul sistemului de distribuție face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, statele membre se asigură că activitățile acestuia sunt monitorizate în așa fel încât să se garanteze că acesta nu profită de pe urma integrării sale verticale pentru a distorsiona concurența. În special, operatorii de sisteme de distribuție integrați pe verticală vor avea grijă, în ceea ce privește activitățile de comunicare și utilizarea numelui de marcă, să nu creeze confuzie cu identitatea separată a sucursalei care asigură furnizarea în cadrul întreprinderii integrate pe verticală.

4. Comisia poate adopta orientări pentru a garanta respectarea deplină și efectivă de către operatorul de sistem de distribuție a dispozițiilor alineatului (2) în ceea ce privește independența completă a acestuia, lipsa comportamentului discriminatoriu, precum și faptul că activitățile de furnizare desfășurate de întreprinderea integrată pe verticală nu profită în mod neloial de integrarea verticală. Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).”

(11) Articolul 15 se înlocuiește după cum urmează:

„Prezenta directivă nu aduce atingere funcționării unui operator de sistem combinat de transport, GNL, depozitare și distribuție, cu condiția ca acesta să respecte, în ceea ce privește fiecare dintre activitățile sale, dispozițiile aplicabile de la articolele 7, 9a și de la articolul 13 alineatul (1).”

(12) La articolul 19 alineatul (1) se adaugă următorul paragraf:

„Statele membre definesc și publică criteriile în conformitate cu care se stabilește dacă accesul la instalațiile de depozitare și de stocare în conductă este necesar, din punct de vedere tehnic și/sau comercial, pentru furnizarea unui acces eficient la sistem în vederea aprovizionării consumatorilor. Statele membre publică sau impun operatorilor de sisteme de depozitare și transport să publice instalațiile de depozitare sau părțile din aceste instalații, precum și conductele oferite în temeiul diferitelor proceduri prevăzute la alineatele (3) și (4).”

(13) Articolul 22 se înlocuiește după cum urmează:

*„Articolul 22
Infrastructuri noi*

1. Noile infrastructuri de gaze naturale de mari dimensiuni, adică interconectările dintre statele membre, instalațiile GNL sau instalațiile de depozitare pot beneficia, la cerere și pentru o perioadă limitată de timp, de o derogare de la dispozițiile articolelor 7, 18, 19, 20 și ale articolului 24c alineatele (4), (5) și (6), în următoarele condiții:

- (a) investiția trebuie să intensifice concurența în furnizarea de gaze naturale și să îmbunătățească securitatea aprovizionării;
- (b) nivelul de risc legat de investiție este de așa natură încât investiția să se realizeze numai în cazul în care se acordă o derogare;

- (c) infrastructura trebuie să fie deținută de o persoană fizică sau juridică care este separată, cel puțin în privința formei sale juridice, de operatorii de sistem în sistemele cărora se va construi;
- (d) se percep taxe de la utilizatorii infrastructurii respective;
- (e) derogarea nu aduce atingere concurenței sau bunei funcționări a pieței interne a gazelor naturale și nici funcționării eficiente a sistemului reglementat la care este conectată infrastructura.

2. Alineatul (1) se aplică și creșterilor semnificative de capacitate a infrastructurilor existente, precum și modificărilor acestor infrastructuri care permit dezvoltarea unor noi surse de aprovizionare cu gaze naturale.

3. Autoritatea de reglementare prevăzută la capitolul VIa poate, de la caz la caz, să decidă asupra derogărilor menționate la alineatele (1) și (2). În cazul în care infrastructura în cauză se află pe teritoriul mai multor state membre, agenția exercită atribuțiile conferite autorității de reglementare în temeiul prezentului articol.

Derogările pot acoperi total sau parțial capacitatea noii infrastructuri sau pe cea a infrastructurii existente cu o capacitate semnificativ crescută.

La luarea deciziei de acordare a unei derogări, se ia în considerare, de la caz la caz, necesitatea de a impune condiții referitoare la durata derogării și accesul nediscriminatoriu la infrastructură. La luarea deciziei cu privire la respectivele condiții, se vor lua în calcul, în special, capacitatea suplimentară ce va fi construită sau modificarea capacității existente, orizontul de timp al proiectului și condițiile naționale.

Înainte de acordarea unei derogări, autoritatea de reglementare decide asupra normelor și mecanismelor pentru gestionarea și alocarea capacității. Normele impun ca toți utilizatorii potențiali ai infrastructurii să fie invitați să își manifeste interesul cu privire la contractarea de capacitate anterior alocării de capacitate în ceea ce privește noua infrastructură, inclusiv pentru uz propriu. Autoritatea de reglementare impune ca normele referitoare la managementul congestionării să includă obligația de a oferi pe piață capacitatea neutilizată și impune ca utilizatorii instalației să aibă dreptul de a-și comercializa capacitățile contractate pe piața secundară. La evaluarea criteriilor menționate la alineatul 1 literele (a), (b) și (e) din prezentul articol, autoritatea de reglementare ia în considerare rezultatele procedurii de alocare a capacităților.

Decizia de derogare, inclusiv condițiile menționate la cel de-al doilea paragraf, trebuie motivate corespunzător și publicate.

4. Autoritatea de reglementare transmite Comisiei, fără întârziere, o copie a tuturor cererilor de derogare, imediat după primirea acestora. Autoritatea competentă notifică fără întârziere Comisiei decizia luată, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la aceasta. Aceste informații sunt comunicate Comisiei în formă consolidată, permițându-se astfel Comisiei să ajungă la o decizie bine fundamentată. Informațiile trebuie să cuprindă în special:

- (a) motivele detaliate pe baza cărora autoritatea de reglementare a acordat derogarea, inclusiv datele financiare care demonstrează necesitatea derogării;

(b) analiza efectuată în privința efectelor acordării derogării asupra concurenței și asupra bunei funcționări a pieței interne a gazelor naturale;

(c) motivele care justifică durata și cota din capacitatea totală a infrastructurii gazelor naturale respective pentru care se acordă derogarea;

(d) în cazul în care derogarea se referă la o conductă de interconectare, rezultatul consultării cu autoritatea de reglementare în cauză;

(e) contribuția infrastructurii la diversificarea aprovizionării cu gaze naturale.

5. În termen de două luni de la primirea unei notificări, Comisia poate solicita, printr-o decizie, ca autoritatea de reglementare să modifice sau să retragă decizia de acordare a unei derogări. Această perioadă începe în ziua imediat următoare primirii notificării. Termenul de două luni poate fi prelungit cu încă două luni în cazul în care Comisia are nevoie de informații suplimentare. Această perioadă începe în ziua imediat următoare primirii informațiilor suplimentare complete. Perioada de două luni poate fi, de asemenea, prelungită cu acordul Comisiei și al autorității de reglementare. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt furnizate în cadrul perioadei fixate în cerere, notificarea se consideră retrasă cu excepția cazurilor în care, înainte de expirarea perioadei, fie perioada a fost prelungită cu acordul Comisiei și al autorității de reglementare, fie autoritatea de reglementare a informat Comisia, furnizând justificările corespunzătoare, asupra faptului că notificarea este considerată a fi completă.

Autoritatea de reglementare se conformează deciziei Comisiei de modificare sau de retragere a deciziei de derogare în termen de patru săptămâni și informează Comisia în consecință.

Comisia păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Aprobarea Comisiei cu privire la o decizie de derogare își încetează efectele la doi ani de la adoptare în cazul în care, la acea dată, construcția infrastructurii nu a început încă și la cinci ani de la adoptare în cazul în care, la acea dată, infrastructura nu este încă operațională.

6. Comisia poate adopta orientări cu privire la aplicarea condițiilor menționate la alineatul (1) și poate stabili procedura care trebuie urmată pentru aplicarea alineatelor (4) și (5). Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).”

(14) După articolul 24 se inserează următorul capitol VIa:

„CAPITOLUL VIa

AUTORITĂȚILE NAȚIONALE DE REGLEMENTARE

Articolul 24a

Desemnarea și independența autorităților de reglementare

1. Fiecare stat membru desemnează o autoritate națională de reglementare unică.
2. Statele membre garantează independența autorității de reglementare și se asigură că aceasta își exercită atribuțiile în mod imparțial și transparent. În acest scop, statul membru se asigură că, în momentul îndeplinirii sarcinilor de reglementare care îi revin în temeiul prezentei directive, autoritatea de reglementare este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată, precum și că personalul său și persoanele responsabile de managementul acesteia acționează în mod independent de orice interes de piață și nu solicită sau acceptă instrucțiuni din partea niciunui guvern ori a niciunei entități publice sau private.
3. Pentru a proteja independența autorității de reglementare, statele membre se asigură, în special, că:
 - (a) autoritatea de reglementare are personalitate juridică, autonomie bugetară și resursele umane și financiare corespunzătoare necesare în vederea îndeplinirii obligațiilor sale;
 - (b) organele de conducere ale acesteia sunt numite pentru un mandat fix de cel puțin cinci ani, care nu poate fi reînnoit și nu pot fi eliberate din funcție pentru niciun motiv, altul decât în cazul în care nu mai îndeplinesc condițiile prevăzute la prezentul articol sau în care au comis o faptă din culpă gravă.

Articolul 24b

Obiectivele politice ale autorităților de reglementare

În îndeplinirea sarcinilor de reglementare prevăzute în prezenta directivă, autoritățile de reglementare iau toate măsurile necesare care vizează realizarea următoarelor obiective:

- (a) promovarea, în strânsă cooperare cu agenția, cu autoritățile de reglementare ale celorlalte state membre și cu Comisia, a unei piețe interne a gazelor naturale competitive, sigure și durabile din punct de vedere al mediului, precum și a unei deschideri efective a pieței în beneficiul tuturor consumatorilor și furnizorilor din Comunitate;
- (b) realizarea, în cadrul Comunității, a unor piețe regionale competitive și care să funcționeze în mod corespunzător, în vederea realizării obiectivului menționat la litera (a);

- (c) eliminarea restricțiilor privind comerțul cu gaze naturale între statele membre, inclusiv a celor privind dezvoltarea unor capacități transfrontaliere de transport corespunzătoare pentru a satisface cererea pe piață, a consolida integrarea piețelor naționale și a garanta un flux neîngrădit de gaze naturale pe întreg teritoriul Comunității;
- (d) garantarea dezvoltării unor sisteme sigure, fiabile și eficiente care să promoveze eficiența energetică, adecvarea la cerere, activități de cercetare și inovare în scopul satisfacerii cererii, precum și dezvoltarea tehnologiilor inovatoare pe bază de combustibili regenerabili și a celor cu emisii scăzute de carbon, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung;
- (e) garantarea acordării stimulentei corespunzătoare în favoarea operatorilor de rețele, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a spori eficiența în ceea ce privește performanța rețelelor și pentru a consolida integrarea pieței;
- (f) garantarea funcționării eficiente a piețelor interne, precum și promovarea concurenței efective, în colaborare cu autoritățile din domeniul concurenței.

Articolul 24c

Îndatoririle și competențele autorităților de reglementare

1. Autoritățile de reglementare au următoarele îndatoriri:

- (a) să asigure respectarea de către operatorii de sisteme de transport și de distribuție, cât și, acolo unde este cazul, de către proprietarii de sisteme și de către orice întreprindere din sectorul gazelor naturale, a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive și în temeiul legislației comunitare pertinente, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere;
- (b) să coopereze, în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, cu autoritatea sau autoritățile de reglementare din statele membre implicate;
- (c) să respecte și să pună în aplicare deciziile agenției și ale Comisiei;
- (d) să raporteze anual cu privire la activitățile sale și la modul de îndeplinire a îndatoririlor sale autorităților relevante ale statelor membre, Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic și Comisiei. Acest raport acoperă măsurile luate și rezultatele obținute în ceea ce privește fiecare din sarcinile menționate la prezentul articol;
- (e) să garanteze lipsa subvențiilor încrucișate între activitățile de transport, distribuție, depozitare, GNL și furnizare;
- (f) să revizuiască planurile de investiții ale operatorilor de sisteme de transport și să furnizeze în raportul său anual o evaluare a planului de investiții al operatorilor de sisteme de transport în ceea ce privește coerența acestuia cu planul european de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, menționat la articolul 2c din Regulamentul (CE) nr. 1775/2005;

- (g) să monitorizeze securitatea și fiabilitatea rețelei, precum și să revizuiască normele privind securitatea și fiabilitatea acesteia;
- (h) să monitorizeze nivelul de transparență, garantând respectarea de către întreprinderile din domeniul gazelor naturale a obligațiilor privind transparența care le revin;
- (i) să monitorizeze nivelul deschiderii pieței și al concurenței pe piață la nivelul comerțului angro și al comerțului cu amănuntul, inclusiv cu privire la bursa gazelor naturale, prețurile pentru consumatorii casnici, taxele percepute la migrarea către un alt furnizor, taxele de deconectare și plângerile înaintate de consumatorii casnici în formatul agreed, precum și orice distorsionare sau restricționare a concurenței, în cooperare cu autoritățile din domeniul concurenței, furnizând toate informațiile relevante și aducând la cunoștința autorităților competente din domeniul concurenței orice situație relevantă;
- (j) să monitorizeze perioadele de timp necesare întreprinderilor de transport și de distribuție pentru racordări și reparații;
- (k) să monitorizeze și să revizuiască condițiile de acces la instalațiile de depozitare, la stocarea în conductă și la alte servicii auxiliare, astfel cum se prevede la articolul 19;
- (l) fără a aduce atingere competențelor celorlalte autorități naționale de reglementare, să garanteze standarde ridicate ale serviciilor publice în domeniul gazelor naturale, protecția consumatorilor vulnerabili și eficiența măsurilor privind protecția consumatorilor prevăzute în anexa A;
- (m) să publice recomandări, cel puțin pe bază anuală, cu privire la conformitatea tarifelor de furnizare cu dispozițiile articolului 3;
- (n) să garanteze accesul la datele privind consumul consumatorilor, precum și aplicarea unui format armonizat în ceea ce privește datele privind consumul și accesul la datele prevăzute la litera (h) din anexa A;
- (o) să monitorizeze punerea în aplicare a regulilor privind rolurile și responsabilitățile operatorilor de sisteme de transport, ale operatorilor de sisteme de distribuție, ale furnizorilor și consumatorilor, precum și ale altor actori de pe piață în conformitate cu articolul 8b din Regulamentul (CE) nr. 1775/2005;
- (p) să monitorizeze aplicarea corectă a criteriilor în conformitate cu care o instalație de depozitare intră în sfera de aplicare a articolului 19 alineatul (3) sau a articolului 19 alineatul (4).

2. Alături de sarcinile care îi revin în temeiul alineatului (1), în cazul desemnării, în temeiul articolului 9, a unui operator independent de sistem, autoritatea de reglementare:

- (a) monitorizează respectarea de către proprietarul sistemului de transport și de către operatorul independent de sistem a obligațiilor care le revin în temeiul prezentului articol și dispune aplicarea de sancțiuni în caz de nerespectare, în conformitate cu alineatul 3 litera (d);
- (b) monitorizează relațiile și schimburile de informații dintre operatorul independent de sistem și proprietarul sistemului de transport, pentru a se asigura de respectarea de către primul dintre aceștia a obligațiilor sale și, în special, aprobă contracte și acționează ca autoritate de soluționare a litigiilor dintre cele două părți cu privire la plângerile înaintate de oricare dintre acestea, în conformitate cu alineatul (7);
- (c) fără a aduce atingere procedurii prevăzute la articolul 9 alineatul (2) litera (c) aprobă, în cazul primului plan de dezvoltare a rețelei pe zece ani, planul de investiții și planul multianual de dezvoltare a rețelei prezentat pe bază anuală de către operatorul independent de sistem;
- (d) se asigură că tarifele de acces la rețea colectate de operatorii de sistem independenți includ o remunerație pentru proprietarul rețelei sau proprietarii rețelei care asigură o remunerație corespunzătoare a activelor rețelei și a oricăror noi investiții în cadrul acesteia;
- (e) poate efectua inspecții la sediul proprietarului sistemului de transport și al operatorului independent de sistem.

3. Statele membre garantează faptul că autorităților de reglementare le sunt conferite competențele care să le permită să-și îndeplinească îndatoririle menționate la alineatele (1) și (2) în mod eficient și rapid. În acest scop, autoritatea de reglementare are cel puțin următoarele competențe:

- (a) să emită decizii obligatorii pentru întreprinderile din domeniul gazelor naturale;
 - (b) să desfășoare, în cooperare cu autoritățile naționale din domeniul concurenței, investigații cu privire la funcționarea piețelor gazelor naturale și să decidă, în absența încălcării normelor în materie de concurență, asupra oricăror măsuri necesare și proporționale pentru promovarea unei concurențe efective și pentru asigurarea unei funcționări adecvate a pieței, inclusiv a programelor de cesiune de contracte de furnizare a gazelor naturale;
 - (c) să solicite întreprinderilor din domeniul gazelor naturale toate informațiile relevante în vederea îndeplinirii sarcinilor sale;
 - (d) să impună sancțiuni eficiente, adecvate și cu caracter de descurajare asupra întreprinderilor din sectorul gazelor naturale care nu își respectă obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive sau deciziile autorității de reglementare ori ale agenției;
-
- (e) să aibă drepturi de investigare adecvate, precum și competențe relevante privind luarea de dispoziții referitoare la soluționarea litigiilor în temeiul alineatelor (7) și (8);

- (f) să aprobe măsurile de salvagardare menționate la articolul 26.
- 4. Autoritățile de reglementare sunt responsabile de stabilirea sau de aprobarea, înainte de intrarea în vigoare, a termenilor și condițiilor pentru:
 - (a) conectarea și accesul la rețelele naționale, inclusiv tarifele de transport și distribuție și termenii, condițiile și tarifele de acces la instalațiile GNL. Aceste tarife permit efectuarea investițiilor necesare în rețele și în instalații GNL într-un mod care să garanteze fiabilitatea acestora;
 - (b) furnizarea de servicii de echilibrare.
- 5. La stabilirea sau aprobarea tarifelor, autoritățile de reglementare garantează faptul că operatorilor de rețele li se conferă stimulentele corespunzătoare, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a spori eficiența, pentru a încuraja integrarea pieței și pentru a susține activitățile de cercetare conexe.
- 6. Autoritățile de reglementare au competența de a solicita operatorilor de sisteme de transport, de depozitare, GNL și de distribuție, dacă este cazul, să modifice termenii și condițiile, inclusiv tarifele menționate la prezentul articol, în scopul garantării proporționalității acestora și a aplicării lor într-un mod nediscriminatoriu.
- 7. Orice parte care dorește să înainteze o contestație cu privire la un operator al unui sistem de transport, GNL sau de distribuție, o poate înainta autorității de reglementare care, în calitate de autoritate de soluționare a litigiilor, emite o decizie în termen de două luni de la primire. Această perioadă poate fi prelungită cu două luni, în cazul în care autoritatea de reglementare are nevoie de informații suplimentare. Această perioadă poate fi prelungită cu acordul reclamantului. Decizia autorității de reglementare produce efecte obligatorii până la o eventuală hotărâre contrarie ca urmare a unui apel.
- 8. Orice parte care se consideră lezată și care are dreptul de a contesta o decizie luată cu privire la metodologiile urmate în temeiul prezentului articol sau pe care autoritatea de reglementare este obligată să o consulte cu privire la metodologiile propuse poate, în termen de două luni de la publicarea deciziei sau a propunerii de decizie ori într-o perioadă de timp mai scurtă prevăzută de statele membre, să depună o contestație în vederea revizuirii respectivei decizii sau propuneri de decizie. Contestația nu are efect suspensiv.
- 9. Statele membre creează mecanisme eficiente și adecvate de reglementare, control și asigurarea transparenței în scopul evitării abuzurilor de poziție dominantă, în special în detrimentul consumatorilor, cât și a oricărui comportament agresiv pe piață. Aceste mecanisme iau în considerare dispozițiile tratatului, în special cele ale articolului 82.
- 10. Statele membre garantează luarea măsurilor adecvate, inclusiv a măsurilor administrative ori desfășurarea procedurilor penale în conformitate cu legislațiile naționale corespunzătoare, împotriva persoanelor fizice sau juridice care se fac vinovate de nerespectarea normelor cu privire la confidențialitate impuse de prezenta directivă.

11. Contestațiile menționate la alineatele (7) și (8) nu aduc atingere exercitării dreptului de apel în temeiul legislației comunitare și naționale.
12. Deciziile luate de autoritățile de reglementare se motivează.
13. Statele membre asigură existența la nivel național a mecanismelor adecvate care să garanteze că partea afectată de o decizie a autorității naționale de reglementare are dreptul la apel în fața unui organism independent.
14. Comisia poate adopta orientări privind punerea în aplicare de către autoritățile de reglementare a competențelor prevăzute la prezentul articol. Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).”

Articolul 24d

Regimul de reglementare cu privire la aspectele transfrontaliere

1. Autoritățile de reglementare cooperează strâns și se consultă reciproc, furnizând una alteia, cât și agenției, informațiile necesare îndeplinirii sarcinilor care le revin în temeiul prezentei directive. În ceea ce privește schimbul de informații, autoritatea destinatară garantează respectarea aceluiași nivel de confidențialitate ca cel impus autorității emitente.
2. Autoritățile de reglementare cooperează cel puțin la nivel regional pentru a încuraja încheierea de acorduri operaționale necesare în vederea asigurării unei gestionări optime a rețelei, pentru a dezvolta schimburile comune de gaze naturale și distribuirea capacității transfrontaliere, precum și pentru a garanta un nivel minim al capacității de interconectare în interiorul regiunii, permițând dezvoltarea unei concurențe efective.
3. Agenția decide cu privire la regimul de reglementare pentru infrastructura care leagă cel puțin două state membre:
 - (a) la solicitarea comună a autorităților naționale de reglementare competente sau
 - (b) în situația în care autoritățile naționale de reglementare competente nu au ajuns la un acord cu privire la regimul de reglementare adecvat în termen de șase luni de la data primirii de către ultima dintre ele a dosarului în cauză.
4. Comisia poate adopta orientări cu privire la obligația autorităților naționale de reglementare de a coopera reciproc și cu agenția și cu privire la situațiile în care agenția capătă competența de a decide în legătură cu regimul de reglementare pentru infrastructurile care leagă cel puțin două state membre. Aceste măsuri, care au scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).

Articolul 24e
Conformitatea cu orientările

1. Orice autoritate de reglementare și Comisia pot solicita avizul agenției cu privire la conformitatea unei decizii luate de către o autoritate de reglementare cu orientările menționate în prezenta directivă sau în Regulamentul (CE) nr. 1775/2005.
2. În termen de patru luni, agenția își prezintă avizul atât autorității de reglementare care l-a solicitat sau, dacă este cazul, Comisiei, cât și autorității de reglementare care a luat decizia în cauză.
3. În cazul în care autoritatea de reglementare care a luat decizia nu se conformează avizului agenției în termen de patru luni de la data primirii acestuia, agenția informează Comisia.
4. Orice autoritate de reglementare poate informa Comisia în legătura cu situațiile în care consideră că o decizie luată de o autoritate de reglementare nu este conformă cu orientările menționate în prezenta directivă sau în Regulamentul (CE) nr. 1775/2005, în termen de două luni de la data respectivei decizii.
5. În cazul în care, în termen de două luni după ce a fost informată de către agenție, în conformitate cu alineatul (3) sau de către o autoritate de reglementare, în conformitate cu alineatul (4) ori din proprie inițiativă, în termen de trei luni de la data deciziei, consideră ca respectiva decizie luată de o autoritate de reglementare ridică îndoieli majore cu privire la compatibilitatea cu orientările menționate în prezenta directivă sau în Regulamentul (CE) nr. 1775/2005, Comisia poate decide să inițieze proceduri în consecință. Într-o astfel de situație, Comisia invită autoritatea de reglementare și părțile să își prezinte observațiile.
6. În cazul în care decide inițierea procedurilor, în termen de maxim patru luni de la data acestei decizii, Comisia ia o decizie finală
 - (a) de a nu ridica obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare;sau
 - (b) de a solicita autorității de reglementare în cauză să își modifice sau să își retragă decizia, în cazul în care consideră că orientările nu au fost respectate.
7. În cazul în care Comisia nu a luat decizia de a iniția procedurile sau nu a luat nicio decizie finală în cadrul termenului prevăzut la alineatele (5) și, respectiv, (6), se consideră că nu au fost ridicate obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare.
8. Autoritatea de reglementare se conformează deciziei Comisiei de modificare sau de retragere a deciziei în termen de două luni și informează Comisia în consecință.
9. Comisia adoptă orientări prin care se stabilesc detaliile procedurii care trebuie urmată la aplicarea prezentului articol. Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).

Articolul 24f
Evidența datelor

1. Statele membre solicită întreprinderilor de furnizare să păstreze la dispoziția autorității naționale de reglementare, a autorității naționale din domeniul concurenței și a Comisiei, timp de cel puțin cinci ani, toate datele pertinente cu privire la tranzacțiile din cadrul contractelor de furnizare de gaze naturale și de derivate în domeniul gazelor naturale cu clienți angro și cu operatori de sisteme de transport, precum și cu operatori de sisteme de depozitare și GNL.

2. Datele cuprind detalii privind caracteristicile tranzacțiilor pertinente, cum ar fi durata, regulile privind furnizarea și decontarea, precum și cantitatea, datele și perioadele de executare, prețurile tranzacției, mijloacele de identificare ale consumatorului angro în cauză, cât și detaliile specifice ale tuturor contractelor neîncheiate de furnizare de gaze naturale și de derivate în domeniul gazelor naturale.

3. Autoritatea de reglementare poate decide să pună la dispoziția participanților pe piață elemente ale acestor informații, cu condiția ca informațiile sensibile din punct de vedere comercial privind actori individuali de pe piață sau privind tranzacțiile individuale să nu fie divulgate. Prezentul alineat nu se aplică cu privire la informațiile referitoare la instrumentele financiare care intră în sfera de aplicare a Directivei 2004/39/CE.

4. În scopul asigurării aplicării uniforme a prezentului articol, Comisia poate adopta orientări care să definească metodele și modalitățile de păstrare a datelor, cât și formatul și conținutul acestora. Aceste măsuri, care au scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezenta directivă prin completarea acesteia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 30 alineatul (3).

5. În ceea ce privește tranzacțiile cu derivate în domeniul gazelor naturale efectuate de întreprinderile de furnizare cu consumatori angro și cu operatori de sisteme de transport, precum și cu operatori de sisteme de depozitare și GNL, prezentul articol se aplică numai după adoptarea, de către Comisie, a orientărilor menționate la alineatul (4).

6. Dispozițiile prezentului articol nu creează obligații suplimentare față de autoritățile menționate la alineatul (1) ale entităților care intră în sfera de aplicare a Directivei 2004/39/CE.

7. În cazul în care autoritățile menționate la alineatul (1) au nevoie de acces la datele păstrate de entitățile care intră în sfera de competență a Directivei 2004/39/CE, autoritățile responsabile în temeiul prezentei directive furnizează autorităților menționate la alineatul (1) respectivele date.

(15) Articolul 25 se elimină.

(16) Articolul 30 se înlocuiește după cum urmează:

*„Articolul 30
Comitetul*

1. Comisia este asistată de un comitet.
2. Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolele 3 și 7 din Decizia 1999/468/CE, având în vedere dispozițiile articolului 8.
3. În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5a alineatele (1)-(4), precum și articolul 7 din Decizia 1999/468/CE, având în vedere dispozițiile articolului 8 din aceasta.”

(17) La anexa A, se adaugă următoarele litere:

„(h) faptul că au la dispoziție datele de consum ale acestora și că pot acorda, prin înțelegere explicită și în mod gratuit, oricărei întreprinderi care are o licență de furnizare, acces la datele sale de măsurare. Partea responsabilă cu gestionarea datelor este obligată să furnizeze întreprinderii aceste date. Statul membru alege formatul de prezentare a datelor și procedura de acces a furnizorilor și a consumatorilor la aceste date. Nu se pot percepe costuri suplimentare în sarcina consumatorului pentru acest serviciu.

(i) informarea corespunzătoare, în fiecare lună, cu privire la consumul real de gaze naturale și la costuri. Nu se pot percepe costuri suplimentare în sarcina consumatorului pentru acest serviciu.

(j) posibilitatea de a schimba furnizorul în orice moment al anului, iar contul consumatorului avut cu furnizorul anterior este lichidat cel târziu la o lună după ultima furnizare din partea acestuia.”

*Articolul 2
Transpunerea*

1. Statele membre pun în vigoare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive cel târziu la 18 luni de la intrarea în vigoare. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul dispozițiilor respective și un tabel de corespondență între dispozițiile respective și prezenta directivă.

Prezentele dispoziții se aplică la 18 luni de la intrarea în vigoare.

Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

2. Statele membre comunică Comisiei textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 3
Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a [...] zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 4

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, [...]

Pentru Parlamentul European
Președintele
[...]

Pentru Consiliu
Președintele